FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

GRAU DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

TREBALL DE FI DE GRAU
Curs 2025-2026

Anàlisi centrada en les referències culturals. Traducció del primer volum del *manga* Inuyasha a diverses llengües europees.

Daniel Falcón García
1564905

TUTORA
Lucía Molina Martínez

Barcelona, 17 de desembre de 2025

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Dades del TFG

Títol

Anàlisi centrada en les referències culturals. Traducció del primer volum del *manga* Inuyasha a diverses llengües europees.

Análisis centrado en las referencias culturales. Traducción del primer volumen del *manga* Inuyasha a diversas lenguas europeas.

Analysis focusing on cultural references. Translation of first volume of Inuyasha (*manga*) into various European languages.

Autor: Daniel Falcón García.
Tutora: Lucía Molina Martínez.
Centre: Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Traducció i Interpretació.
Estudis: Grau de Traducció i Interpretació.
Curs acadèmic: 4art curs.

Paraules clau

Referència cultural, anisomorfisme cultural, estrangerització, domesticació, anàlisi comparativa, traducció de manga, inuyasha, japonès, anglès, francès, italià, castellà, espanyol, català

Referencia cultural, anisomorfismo cultural, extranjerización, domesticación, manga, análisis comparativo, traducción de manga, inuyasha, japonés, inglés, francés, italiano, castellano, español, catalán

Cultural reference, cultural anisomorphism, foreignization, domestication, manga, comparative analysis, manga translation, inuyasha, japanese, english, french, italian, spanish, catalan

Resum

La traducció mai no és un procés precís ni exacte, ja que depèn de molts factors, com ara la intenció de l'autor del text original (TO) i la interpretació que en fa el traductor a l'hora de construir el text destí (TD). En traducció existeixen, a grans trets, dos enfocaments quant al problema: l'estrangerització i la domesticació. El primer opta per deixar els elements culturals el més propers possible al TO i el segon per adaptar-los i fer la comprensió per part del lector més senzilla. La motivació per seguir un enfocament o un altre pot variar d'un traductor a un altre. Aquest TFG té la intenció d'analitzar les traduccions del primer volum del *manga* japonès Inuyasha a cinc llengües diferents: l'anglès, el francès, l'italià, el castellà i el català. En particular, s'interessarà per la traducció de les referències culturals i les tècniques traductològiques aplicades i n'inferirà les possibles motivacions segons la proximitat relativa de la traducció a cadascun dels enfocaments descrits amb anterioritat.

La traducción jamás es un proceso preciso ni exacto, ya que depende de muchos factores, como por ejemplo la intención del autor del texto original (TO) y la interpretación que realiza de este texto el traductor cuando tiene que construir el texto meta (TM). En traducción existen, a grandes rasgos, dos enfoques del problema: la extranjerización y la domesticación. El primero opta por dejar los elementos culturales lo más cercanos posible al TO y el segundo por adaptarlos y hacer la comprensión por parte del lector más sencilla. La motivación para seguir un enfoque u otro puede variar de un traductor a otro. Este TFG tiene la intención de analizar las traducciones del primer volumen del *manga* japonés Inuyasha a cinco lenguas diferentes: el inglés, el francés, el italiano, el castellano y el catalán. En particular, se interesará por la traducción de las referencias culturales y las técnicas traductológicas aplicadas e inferirá las posibles motivaciones según la proximidad relativa de la traducción a cada uno de los enfoques descritos anteriormente.

Translation has never been a precise or accurate process, since it depends on many factors, for example the aim of the source text (ST) and the its interpretation by the translator when they build the target text (TT). In translation there are, broadly, two approaches to this problem: foreignization and domestication. The former leaves cultural elements as close as possible to the ST. The latter adapts them, so the reader can understand them more easily. The motives of a translator to get closer to one or the other changes according to the translator. This graduation thesis intends to analyse the translations of the first volume of Japanese *manga* Inuyasha into five languages: English, French, Italian, Spanish and Catalan. Specifically, it is going to focus in cultural reference translation and the translation techniques applied to each of the translations. Finally, it will infer the likely motivation of the different translators from the relative proximity of their translation to each of the previously described approaches.

ÍNDEX

1. Introducció....6

2. Marc teòric....7-8

2.1. Referents culturals o culturemes....7

2.2. Anisomorfisme cultural....7-8

2.3. Estrangerització i domesticació....8

3. Metodologia....8-12

3.1. Elecció d'obra original i de les traduccions.... 8-10

3.1.1. Presentació de l'obra original....9

3.1.2. Presentació de les traduccions....9-10

3.2. Elecció de referències culturals a analitzar....10

3.3. Procés d'anàlisi de referències culturals....10

3.4. Comparació de les diferents traduccions de les referències culturals....10

3.5. Tècniques de traducció....10-12

4. Selecció i anàlisi de referències culturals....13-67

4.1. Presentació dels referents culturals del corpus....13

4.2. Anàlisi de les traduccions dels referents culturals....13-55

Referents 1-5....13-17

Referents 6-10....17-20

Referents 11-15....21-26

Referents 16-20....26-30

Referents 21-25....30-36

Referents 26-30....36-41

Referents 31-35....41-46

Referents 36-40....47-51

Referents 41-45....51-55

4.3. Resultats de l'anàlisi.....56-61

Figura 1 (traducció anglesa).....56

Figura 2 (traducció francesa).....57

Figura 3 (traducció italiana).....58

Figura 4 (traducció castellana).....59

Figura 5 (traducció catalana).....60

Figura 6 (general).....61

4.4. Classificació d'elements traduïts dins l'eix estrangerització-domesticació. 62-67

Figura 7 (traducció anglesa).....62

Figura 8 (traducció francesa).....63

Figura 9 (traducció italiana).....64

Figura 10 (traducció castellana).....65

Figura 11 (traducció catalana).....66

Figura 12 (general).....67

5. Conclusions.....68

6. Bibliografia.....69

6.1. Obres analitzades al treball.....69

6.1.1. Obra original.....69

6.1.2. Traduccions.....69

6.2. Obres de consulta.....69

7. Agraïments.....70

1. INTRODUCCIÓ

Cada traductor té una forma diferent de traduir, això sense comptar les exigències de l'editorial o client per qui tradueix. Resulta interessant, primerament, inferir les motivacions de cada editorial a l'hora de traduir (adaptar) obres d'una cultura i llengua tan diferent com la japonesa a un mercat essencialment europeu, amb cultures i llengües que, tot i que relativament semblants, són diferents les unes de les altres.

Si es tractés d'una mateixa editorial adaptant l'obra als mercats dels diferents països europeus, potser seria més eficient adaptar-la primer a la cultura "occidental/europea" més general (és a dir, adaptar els elements més aliens a Occident) i després fer modificacions per cada mercat nacional i/o llengua. Tot i això, cada llengua i/o país té editorials pròpies i, per tant, la forma més eficient de fer la traducció/adaptació és fer-ho directament sobre la cultura/llengua del mercat de la llengua/país de destí.

Inferir i comprendre les diferents motivacions que porten cada editorial a suprimir, adaptar o conservar certs referents culturals d'una cultura tan aliena a Occident com la japonesa és, en si mateix, un exercici interessant. Addicionalment, quins referents s'adapten, quins se suprimeixen i quins es conserven també indica motivacions i exigències diverses dins el mercat de destí. Suposadament, l'objectiu d'una editorial és generar ingressos, però quines altres motivacions pot tenir a l'hora de traduir i adaptar una obra, més enllà de la purament econòmica?

I això no és tot. El traductor com a individu també té un paper important a decidir la forma final de l'obra de destí. Les exigències i les limitacions imposades per l'editorial s'han de complir, és clar, però com complir-les és cosa del traductor i, en concret en l'àmbit de la llengua, hi ha moltes formes d'arribar a un mateix objectiu final. És a dir, si una editorial imposés les mateixes exigències i limitacions a diferents traductors que treballessin en la mateixa obra, de ben segur el resultat seria diferent.

L'objectiu d'aquest Treball de Final de Grau és analitzar les traduccions d'un mateix volum de *manga* japonès a diverses llengües europees (castellà, català, anglès, alemany i francès) i, mitjançant una procés metòdic, treure conclusions sobre les possibles motivacions de les decisions traductològiques de cada editorial en la seva versió traduïda de l'obra d'origen. És evident que discernir quines d'aquestes decisions han estat motivades per directrius de l'editorial i quines per les decisions individuals del traductor per seguir aquestes directrius és molt difícil, potser impossible. Per tant, no entraré en aquesta qüestió.

Quant a la motivació per escollir aquesta temàtica per al meu Treball de Final de Grau, no mentiré. Vaig esgotar el temps per escollir una temàtica que em fes veritablement el pes i vaig començar a cercar tutor durant l'última setmana i, per tant, tots els tutors ja tenien estudiants assignats. De les temàtiques presentades pels tutors durant la segona fase, la que més em va agradar va ser aquesta. El motiu principal és que podia treballar amb la llengua japonesa. Un altre motiu és poder treballar amb les altres llengües que em són properes, és a dir, el castellà, el català, l'anglès, l'alemany i el francès. Addicionalment, l'anàlisi de diverses traduccions a nivell teòric per després treure'n conclusions em va semblar d'execució interessant.

2. MARC TEÒRIC

En aquesta secció veurem els elements teòrics en què s'ha basat l'anàlisi dels referents culturals. Primerament, parlarem sobre el significat de referent cultural o culturema. Seguidament, del concepte d'anisomorfisme cultural. Finalment, tractarem els conceptes d'estrangerització i domesticació.

2.1. Referents culturals o culturemes

També anomenats culturemes, els referents culturals són els elements lingüístics amb arrels en una comunitat (ciutat, regió, ètnia, país, religió, etc.). N'existeixen de molts tipus, com ara costums o tradicions particulars, literatura, aspectes de la vida quotidiana únics de la cultura o comunitat tractada, aspectes religiosos i mitològics i fins i tot, humorístics. Ignorar-los o adaptar-los de forma pobra pot portar maldecaps tant al client que encarrega la traducció, com als lectors i, de retruc, al traductor encarregat de fer-ne la traducció. Una traducció incorrecta o no matisada d'un referent cultural sensible (per exemple, quan es parla de religió i el text va dirigit principalment a la comunitat religiosa en qüestió) pot generar gran malestar i fins i tot conseqüències econòmiques i de reputació per l'autor del text i el client del traductor en primera instància, i també per al traductor (9h05, 2025).

De forma més positiva, una bona traducció dels culturemes pot evocar emocions que enforteixen els vincles amb els lectors i també poden incrementar l'èxit comercial o social d'un text. També mostra respecte per totes dues cultures, la del text original i la dels lectors finals, i també evita malentesos que poden resultar lesius per les parts interessades de la traducció, no només l'autor o el traductor. Addicionalment, ajuden a mantenir la intenció i essència de l'autor tan intactes com la diferència entre la llengua d'origen i la llengua meta permetin, la qual cosa resulta molt rellevant a l'hora de traduir entre cultures diferents (9h05, 2025).

2.2. Anisomorfisme cultural

Segons Franco Aixelà (2022), "Los anisomorfismos son las áreas lingüísticas, culturales y textuales en las que se produce una diferencia sistemática en traducción y, por tanto, constituyen la explicación fundamental del hecho de que una traducción no pueda ser nunca igual que el orginal, lo que no implica que sea ni peor ni mejor." És a dir, les parts d'un text que cal adaptar segons la cultura del text d'origen i la del meta, ja que no n'existeixen equivalents exactes. Franco Aixelà divideix els anisomorfismes en traducció en quatre tipus: lingüístic, interpretatius, pragmàtics i culturals. En aquest apartat veurem breument en què consisteix cadascun dels tipus i algun exemple.

Els anisomorfismes lingüístics es basen, de nou segons Franco Aixelà, en el fet que cada llengua divideix, classifica i categoritza la realitat de forma diferent, segons un mètode propi i únic, més o menys semblant entre llengües diferents; això és degut a què la realitat no té cap interrupció ni categorització més enllà de la que l'ésser humà hi posa segons la percepció que en té. N'hi ha diversos tipus: morfològics, lèxics referits als camps semàntics i lèxics referits a la distribució semàntica d'una mateixa paraula. Exemples són els nivells de formalitat en diferents llengües o la divisió dels colors en diferents cultures. Per exemple, el japonès té més nivells de formalitat que el català o el castellà i modifica conjugacions i altres aspectes de la llengua molt més. El japonès antic tampoc distingia entre blau i verd i els englobava en un mateix terme, que encara s'empra (en japonès, no parlem d'un semàfor verd, sinó blau). Mentrestant, altres llengües distingeixen entre diferents tipus de neu, com ara l'inuktitut; les llengües romàniques, per contra, han de recórrer a perífrasis per transmetre la mateixa idea.

Els anisomorfismes interpretatius es basen en què cada lector, inclòs el mateix traductor, té una interpretació lleugerament diferent del mateix text. Cada lector aplica en certa mesura els propis valors i coneixements a la interpretació d'un text, si també és cert que pot controlar fins a cert punt aquesta influència de l'idiolecte.

Els anisomorfismes pragmàtics tracten sobre les convencions literàries, jurídiques, científiques, etc., segons la llengua i l'època. Per exemple, en castellà un text amb termes precisos i si cal, repetits una i altra vegada, es considera pobre. En canvi, en alemany, un text amb molts sinònims que volen dir el mateix es considera imprecís i poc concís. Un altre exemple és el caràcter verbal de la llengua catalana i nominal de la llengua alemanya. A l'hora de traduir textos de l'alemany al català, cal desfer tots els substantius compostos de l'alemany i, en ocasions, convertir-ne parts en verbs per fer el text més entenedor.

I finalment arribem als anisomorfismes culturals. En poques paraules, els podem descriure com els problemes traductològics derivats dels referents culturals en un text. Cada cultura té elements definitoris únics i, per això, cal traduir-los amb cura. I fins i tot si no es tracta d'un element únic de la cultura d'origen del text, cal tenir en compte que cada cultura pot interpretar o veure un element en concret de forma diferent, en alguns casos, oposada. Una cultura pot veure l'individualisme com a egoista, mentre que una altra el pot veure com a valor a protegir, per exemple.

2.3. Estrangerització i domesticació

L'estrangerització i la domesticació es podrien considerar tendències traductològiques oposades. Una tendeix a mantenir la cultura d'origen tan intacta com sigui possible en el cas particular de cada text origen, mentre que l'altra intenta adaptar el text meta a la cultura dels lectors, per fer-los la comprensió i el gaudi del text com més fàcils millor. Segons Venuti (1995), la domesticació és "una aculturación de texto de origen a texto de destino, trayendo al autor a casa", mentre que l'estrangerització és "an ethnodeviant pressure on those [target-language cultural] values to register the linguistic and cultural difference of the foreign text, sending the reader abroad" (Huang Siran, 2008). Cadascuna d'aquestes dues tendències empra unes tècniques concretes per assolir els objectius. En l'apartat de tècniques de traducció, a metodologia, les veurem una a una i les classificarem segons la tendència majoritària (cap a l'estrangerització o cap a la domesticació). Aquesta diferència entre les dues tendències serà l'eina principal de l'anàlisi de les traduccions del *manga* d'Inuyasha.

3. METODOLOGIA

El primer pas que vaig seguir va ser escollir quina obra analitzar. És a dir, quines obres disposen de traduccions i edicions en les llengües de destí escollides? Dins aquestes obres, quines contenen les referències culturals més interessants i les que poden donar més joc a l'hora de traduir? En el segon pas, vaig escollir les referències culturals a analitzar. Quines referències culturals són significatives dins l'anàlisi a realitzar en l'àmbit del Treball de Final de Grau? Quins elements culturals de la cultura d'origen són prou diferents de la cultura de destí per poder extreure'n conclusions? En el tercer pas, vaig desenvolupar un mètode d'anàlisi de les referències escollides. I finalment, en el quart pas, i ja amb els resultats de l'anàlisi, vaig cercar conclusions dins l'àmbit cultural, lingüístic i cronològic de cada traducció.

3.1. Elecció d'obra original i de les traduccions

El primer pas que vaig seguir a l'hora de decidir quina obra escollir va ser cercar una llista de manga traduïts al català. Per què al català i no a d'altres llengües? La resposta és senzilla: el català és la llengua més dèbil de les cinc a analitzar i, per tant, les obres traduïdes al català són molt menors en nombre que a les altres llengües de l'estudi (castellà, anglès, alemany i francès). Un cop trobades diverses obres amb una sinopsi i una temàtica que portés a pensar que podien contenir suficients referències culturals, calia decidir amb quina obra en concret treballar. Ja que les obres traduïdes i les edicions de destí són cares i de difícil adquisició, vaig decidir comprar el primer volum japonès de quatre obres diferents, en format electrònic. A partir d'aquí, vaig llegir-me'ls mentre apuntava les diferents referències culturals i possibles punts de contenció a l'hora de traduir l'obra. Això sí,

sempre distingint entre anisomorfismes culturals i d'altres tipus, com ara lingüístics. Fet aquest exercici i, a partir de la qualitat i quantitat de les referències culturals, vaig decidir l'obra les traduccions de la qual analitzaria.

3.1.1. Presentació de l'obra original

L'obra original es titula Inuyasha, i és un *manga* escrit i dibuixat per Rumiko Takahashi, una autora de referència del *manga* japonès. També és autora d'obres de culte com ara Ranma ½, Urusei Yatsura (Lamu, la petita extraterrestre) o Rin-Ne. Una de les seves últimes obres és MAO. Com a bon *manga* japonès, el primer capítol d'Inuyasha es va publicar en una revista juvenil, a la *Weekly Shonen Sunday*, el 13 de novembre de 1996. Posteriorment, va ser publicat com a volum el 15 de maig de 1997. La sèrie original consta de 56 volums. Tot i això, per a aquest treball, hem decidit de basar-nos només en el primer.

Es tracta d'una obra pertanyent a diferents gèneres: històric, fantasia, acció, romàntic, etc. S'integra a la categoria demogràfica japonesa del *shōnen* (per nens i nois adolescents). Els *manga* i *anime* japoneses van a una de quatre categories, habitualment: *shōjo* (per a nenes i noies adolescents), *shōnen* (per a nens i nois adolescents), *josei* (per a dones joves) i *seinen* (per a homes joves). Tot i això, últimament hi ha més homes i dones de totes les edats que s'interessen per totes les demografies, ja que els lectors que abans eren joves han crescut.

L'obra s'ambienta a dues eres de la història del Japó: al present durant el desenvolupament de l'obra, l'era *Heisei* (1989-2019) i a l'era feudal, o període *Sengoku* (1467-1590). L'era *Heisei* correspon al regnat de l'emperador Akihito. El període *Sengoku* inicia amb la caiguda del poder del *shōgun* Ashikaga i l'inici de la Guerra *Ōnin* (1467) i finalitza amb la unificació del Japó per part de Toyotomi Hideyoshi (1590). La protagonista es diu Kagome i és una estudiant de secundària, amb residència a un santuari xintoista. Al santuari hi ha un pou que, com ella descobreix, porta al període Sengoku, on hi regna la guerra, no només entre éssers humans, sinó també entre ésser sobrenaturals, com ara *yōkai* (esperits del folklore japonès) o *hanyō* (semidimonis, un híbrid entre un *yōkai* i un ésser humà).

Als primers capítols, la Kagome coneix un semidimoni, l'Inuyasha. Un punt argumental important és l'Esfera dels Quatre Esperits, que atorga poders immensos a qui la posseeixi. La Kagome acaba per trencar-la en molts trossos, que acaben perduts per tot el Japó. La història segueix les aventures de la Kagome, l'Inuyasha i d'altres personatges mentre intenten refer l'Esfera i evitar que caigui en les mans equivocades.

Hem escollit aquesta obra per fer el Treball perquè està plena de referents culturals, sobretot de caire històric i religiós. Ja que es tracta d'una cultura tan diferent a la cultura meta de les traduccions, les traduccions de l'obra resulten molt interessants d'analitzar. Finalment, també hi ha un element personal, ja que Inuyasha és una obra l'*anime* del qual es va traduir al català a finals dels anys 90 i començaments dels anys 2000 i, per tant, és una obra que genera nostàlgia, especialment en les persones nascudes a finals dels 80 i començaments dels 90.

3.1.2. Presentació de les traduccions

Les traduccions procedeixen de diverses èpoques. Per motius pràctics, es tracta d'edicions relativament noves, excepte la de la traducció catalana, que ja no es publica i va caler anar-la a buscar a la Biblioteca d'Abrera Josep Roca i Bros.

La traducció anglesa és la versió VIZBIG, o de gran format. L'amplada i el llarg són, aproximadament, el doble de l'original japonès. A més, inclou tres volums en el mateix llibre. En aquest cas, he emprat la versió digital. La traducció és de Mari Morimoto, de l'any 2009. Tot i això, l'última edició, la desena, és del 2018. L'editorial encarregada és VIZ Media LLC, amb seu a San Francisco, EUA.

La traducció francesa és una versió més petita físicament, i només inclou un volum de l'original. La traducció és de Sébastien Gesell, de l'any 2002. L'edició emprada en aquest cas és del 2022, i l'editorial encarregada és KANA (DARGAUD-LOMBARD S.A.), amb seu a Brussel·les, Bèlgica.

La traducció italiana és una versió de gran format, anomenada WIDEBAN. També inclou tres

volums de l'original. La traducció és de Marco Franca. L'edició emprada és del 2021, editada per EDIZIONI STAR COMICS Srl, amb seu a Bosco (Perugia), Itàlia.

La traducció castellana també és versió de gran format. Inclou tres volums de l'original. La traducció és de Marc Bernabé, a través de DARUMA Servei Lingüístics, SL. L'edició emprada és de l'any 2023, i l'editorial encarregada és Editorial Planeta SA, amb seu a Barcelona.

La traducció catalana és versió antiga i, per tant, del mateix format que l'original, amb un volum per llibre. Els traductors són Marc Bernabé i Verónica Calafell. L'edició emprada és de l'any 2005 i l'editorial encarregada és Glénat, S.L., amb seu a Barcelona.

3.2. Elecció de referències culturals a analitzar

Aquesta part de la feina és senzilla, ja que només consisteix a decidir quins anisomorfismes són culturals i quins no. Ja que l'objectiu és veure la motivació per fer les diferents adaptacions, com més anisomorfismes culturals empri a l'anàlisi, més clars i reveladors seran els resultats. Per tant, més que d'una selecció es tracta de discernir què suposa un animorfisme cultural i què un anisomorfisme d'un altre tipus.

3.3. Procés d'anàlisi de referències culturals

La metodologia en aquest cas és, a partir d'una llista de diferents tècniques de traducció, classificar les traduccions de les referències culturals traduïdes. A més d'això, cal decidir per cada cas si es tracta d'una traducció estrangeritzant o domesticant. A partir d'aquí, la intenció és fer un gràfic per cada obra de destí amb les diferents tècniques de traducció emprades i en quin sentit de la dicotomia estrangerització-domesticació van.

3.4. Comparació de les diferents traduccions de les referències culturals

Finalment, amb els resultats de l'anàlisi a les mans, caldrà investigar sobre les característiques de cada mercat en concret en el moment de la traducció per decidir les possibles motivacions de les decisions traductològiques preses per editorials i traductors. Finalment, es trauran conclusions sobre les diferents implicacions que poden tenir les limitacions a què editorials i traductors són sotmesos durant el procés de la traducció d'una obra i com afecten al resultat final del procés.

3.5. Tècniques de traducció

Tot seguit, una llista de les tècniques de traducció més habituals. En aquest cas, les emprarem com a instrument analític per identificar i definir el resultat de l'equivalència traductora entre el text origen i el text meta. Ens hem basat en el llistat confeccionat per part de Lucía Molina Martínez (a *l'Enciclopedia de Traducción e Interpretación,* dins AIETI, *Asociación Ibérica de Estudios de Traducción e Interpretación*).

Adaptació

Substitució d'un element cultural per un altre, més o menys equivalent entre les dues cultures.

Amplificació lingüística

Addició de paraules en la versió traduïda sense una necessitat lingüística explícita.

Amplificació

Afegit d'elements addicionals que expliquin o precisin el terme en la llengua meta. Poden ser notes a peu de pàgina, paràfrasis del terme que es vol explicar, etc.

Calc

Un terme "calcat" de la llengua d'origen. Es tracta d'una traducció més aviat literal, que de primeres no forma part del vocabulari de la llengua meta. Es tracta d'un neologisme.

Compensació

Compensar un efecte estilístic o una informació que no s'ha pogut plasmar en un punt del text mitjançant algun recurs en la llengua meta en un altre punt del text.

Compressió lingüística

Reducció del nombre de paraules en el text meta respecte al text origen sense cap justificació lingüística o gramatical.

Creació discursiva

Creació d'un equivalent completament inesperat i sense sentit aparent, habitualment per complir objectius de màrqueting o altres. S'empra molt en la traducció de títols d'obres d'art, com ara cinema o literatura.

Descripció

Traducció del terme original per la seva descripció. Si la comparem amb l'amplificació, la descripció substitueix, l'amplificació amplia la informació.

Equivalent encunyat

Ús d'un terme o expressió reconegut a la llengua meta com a equivalent del terme de la llengua origen. No solen ser traduccions directes de termes.

Generalització

Ús d'un terme més general o neutre. Per exemple, canviar "poma" o "pera" per "fruita", o "motocicleta" o "turisme" per "vehicle".

Modulació

Canvi d'enfocament o punt de vista a l'hora de traduir un terme, ja sigui per motius pragmàtics, ideològics o d'altres. Per exemple, en el cas de la paraula anglesa "*Spanish*", referida a la llengua castellana, en un àmbit internacional es tradueix per "espanyol", mentre que en l'àmbit estatal espanyol, se sol traduir per "castellà".

Particularització

Es tracta de la tècnica oposada a la generalització. És a dir, a la traducció es fa servir un terme més precís que al text origen. Per exemple, traduir "santuari" per "santuari xintoista", o "centre de culte" per "església".

Préstec

La llengua meta agafa un terme de la llengua origen i l'empra sense canvis. N'existeixen dos tipus: el pur i el naturalitzat. El naturalitzat s'adapta a l'ortografia i fonètica de la llengua meta, mentre que el pur no s'hi adapta. En cas de provenir d'una llengua amb sistema d'escriptura diferent, es transcriu al sistema de la llengua meta.

Reducció

Supressió d'algun element d'informació del text origen, bé completament o bé només part de l'element.

Substitució (lingüística, paralingüística)

Traducció d'elements paralingüístics per elements lingüístics o viceversa. Per exemple, traduir un gest o una cara (en el nostre cas, en el dibuix del *manga*) per la forma de parlar del personatge, o fer notar el significat d'un gest entès per l'audiència d'origen que l'audiència meta no entendria si no se li presenta per escrit (amb una expressió en català o simplement amb el to de les línies del personatge en sí, per exemple).

Traducció literal

Traducció paraula per paraula, fins i tot si la versió meta manca de gaire sentit. Això inclou traduir només les paraules que apareixen en la versió original. Per la diferència d'estructura entre el japonès i les llengües indoeuropees en general, aquesta tècnica no s'empra quasi mai en el cas que ens pertoca. Per posar un exemple 幸福を呼ぶ河童の手のミイラだ, es traduiria com a "és la mòmia d'una mà de *kappa*, que crida la bona sort", i ja no és gaire literal, ja que perquè tingui sentit en català, cal canviar l'ordre entre oració subordinada i oració principal, per començar, i també dins els elements de cada oració (subordinada: complement directe (bona sort) + verb (cridar), complement de nom (kappa) + complement de nom (mà) + nom (mòmia) + partícula verb ésser)).

Transposició

Canviar la categoria gramatical entre la llengua origen i la llengua meta, mentre es manté el significat original. Per exemple, a まるで戦国時代みたいな... みたい(*mitai*), un adjectiu, es tradueix per "sembla", un verb.

Variació pragmàtica

Canviar elements de la variació lingüística o paralingüística de la llengua d'origen i canviar-los per un equivalent aproximat en la llengua de destí. Un exemple molt clar en traduccions del japonès al castellà podria ser el *kansai-ben* (dialecte de Kansai, zona d'Osaka i Kyoto) adaptat a una forma de parlar d'Andalusia; o el mateix dialecte japonès a un dialecte arcaïtzant o rural de l'anglès britànic. Això també inclou variacions cronològiques, com es veu a la versió anglesa de l'obra que tractem, on es fa parlar els habitants de l'era feudal amb un anglès que sona arcaic (però comprensible a l'audiència moderna).

4. SELECCIÓ I ANÀLISI DE REFERÈNCIES CULTURALS

Aquest apartat és la part pràctica del Treball. Consta de quatre punts principals. En el primer, el punt 4.1, explica el sistema seguit per decidir quins referents culturals incloure a l'anàlisi i quins no. Seguidament, al punt 4.2, el més extens, explica cada referent cultural i les tècniques de traducció emprades, juntament amb les tendències traductològiques, un per un. En aquest punt, també s'hi pot veure la motivació per adjudicar cada traducció a una tècnica i tendència o a una altra. En el punt 4.3, hi tenim taules i gràfics amb les dades numèriques recollides després de l'anàlisi individual de cada referent i les seves traduccions. Sobretot s'hi poden veure quines tècniques de traducció s'han emprat més i quines menys a cadascuna de les traduccions. També quines tendències. Addicionalment, hi ha un petit comentari sobre cada traducció i les possibles raons darrere dels resultats mostrats. Hi apareix, a més, una valoració de les tècniques emprades globalment a totes les traduccions analitzades. El punt 4.4 és semblant al punt 4.3, amb l'única diferència que hi parlem sobre les tendències de traducció que mostra cada text meta.

4.1. Presentació dels referents culturals del corpus

Els referents culturals han estat seleccionats per la seva diferència cultural amb la cultura occidental. És cert que no hi ha una cultura occidental única, igual que no n'hi ha una d'oriental. Per tant, en aquest Treball, quan parlem de cultura occidental ens referim als elements comuns de les diferents cultures de les traduccions analitzades. L'única traducció que pot variar una mica culturalment és l'anglesa, no només per la família lingüística a la qual pertany (germànica), sinó també perquè les traduccions francesa, italiana, castellana i catalana s'han traduït i editat, principalment, per un públic europeu, mentre que l'anglesa té possiblement en ment més el públic estatunidenc i internacional.

Són un total de 45 referents culturals, cadascun amb una, dues o fins a tres tècniques emprades a cada traducció. Hi ha de tot tipus: alguns religiosos, d'altres lingüístics, també històrics i alguns, fins i tot, culinaris.

4.2. Anàlisi de les traduccions del referents culturals

Aquest apartat consta, bàsicament, del llistat de referències escollides i una breu explicació cultural per cadascuna. Al títol hi apareix el número de referent, el text japonès original i una traducció pròpia aproximada del significat original. En cada referent hi ha una taula per cadascuna de les traduccions, amb les diferents tècniques de traducció emprades, juntament amb la tendència que indica cadascuna de les tècniques. Sota cadascuna de les taules hi ha una descripció de la solució trobada pel traductor i perquè es tracta d'una estrangerització o d'una domesticació. En el text explicatiu, quan apareixen termes japonesos, primer hi apareix el text japonès i després la versió romanitzada seguint el sistema Hepburn.

Referent 1 第 1 話 [Capítol 1]

第-número-話 és una estructura japonesa per enumerar capítols o episodis d'una obra.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Scroll one	Particularització	Domesticació

Observem que en anglès han decidit embellir-ho amb *scroll* o "rotlle, papir, pergamí". Només caldria traduir "Capítol 1" (de fet, això és el que han fet a la major part de llengües), però en el cas de la versió anglesa particularitza i, en comptes de traduir *Chapter 1*, hi posa *Scroll 1* o "Rotlle 1". En aquest cas, hi observem una tendència a la domesticació, ja que intenta portar la idea de "medieval" i "Orient" a la versió anglesa, per fer-la més atractiva al públic anglòfon. És a dir, hi ha afegit una particularització que no hi era per fer la traducció més propera al públic meta.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Episode 1	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Capitolo 1	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Capítulo 1	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Capítol 1	Equivalent encunyat	Estrangerització

En la resta de llengües podem observar que s'ha decidit per emprar l'equivalent encunyat, en el cas del francès, *episode*, en italià *capitolo*, en castellà *capítulo* i en català capítol. La tendència és a l'estrangerització, ja que tot i que es limita a traduir un terme que en japonès, no afegeix ni elimina cap matís i, per tant, és més fidel a l'original.

Referent 2 四魂の玉 [Esfera/Joia de les quatre ànimes/esperits]

L'Esfera és una part important de l'argument de l'obra. A més, el concepte de 魂 *tamashii* o ànima, dona joc entre les cultures de l'Est asiàtic i les europees.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Jewel of Four Souls	Calc	Estrangerització
Shikon Jewel	Préstec	Estrangerització
Shikon Jewel	Calc	Estrangerització

Aquí, per algun motiu, la versió anglesa canvia de la pròpia traducció que apareix anteriorment cap a una transcripció parcial del japonès 四魂の玉 *shikon no tama*. Préstec: 四魂 *Shikon* (Quatre ànimes/esperits). L'únic cop que empra *Jewel of Four Souls*, opta per un calc complet, mentre que la resta de vegades, amb *Shikon Jewel*, fa un calc parcial, ja que tradueix 四魂 *shikon* (Quatre Ànimes/Esperits) amb un préstec pur, *Shikon*, i després tradueix 玉 *tama* (Esfera/Joia) per *Jewel*.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Perle de **Shikon**	Préstec	Estrangerització
Perle de Shikon	Calc	Estrangerització

Calc del japonès 四魂の玉 *shikon no tama* (esfera/joia de *Shikon*). Es tracta d'un calc parcial ja que, com en anglès, decideixen traduir 四魂 shikon (Quatre Ànimes/Esperits) amb un préstec pur, *Shikon*, i després tradueixen 玉 *tama* (Esfera/Joia) per *Perle*.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
La Sfera delle Quattro Anime	Calc	Estrangerització

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
La Joya de las Cuatro Almas	Calc	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
L'Esfera dels Quatre Esperits	Calc	Estrangerització

En el cas de l'italià, el castellà i el català, s'ha optat per un calc complet, amb tots els elements traduïts. *La Sfera delle Quattro Anime*, *La Joya de las Cuatro Almas* i L'Esfera dels Quatre Esperits. La tendència és estrangeritzant en tots els casos, ja que tracta de portar l'essència de l'original a la llengua meta.

Referent 3 あの世に持ってゆく [Me l'enduré a aquell món/a l'altre món]

Amb あの世 (aquell món/l'altre món), es refereix al més enllà, a l'altra vida, a l'altre món. La idea de la vida després de la mort és un referent cultural important en moltes cultures.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
I shall take this Jewel with me... **to the world beyond!**	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
J'emporterai **dans l'au-delà** cette perle de Shikon.	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
La sfera delle quattro anime verrà con me **all'altro mondo**!	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
¡Me llevaré la Joya de las Cuatro Almas conmigo **al otro mundo**!	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
M'emportaré l'Esfera dels Quatre Esperits **al més enllà**!	Equivalent encunyat	Estrangerització

En els cinc casos, es tracta d'un equivalent encunyat, tot i que en anglès han expressat la idea d'una forma més poètica. Es tracta d'una tendència estrangeritzant, ja que transporta la idea del terme japonès あの世 *ano yo* a les llengües europees analitzades.

Referent 4 お祓い [Exorcisme/s]

En la religió xintoista, la puresa és un element important. Un o-harai no tracta tant d'expulsar un dimoni o el mal, sinó més aviat d'eliminar les impureses (morals o d'altre caire) per fer algú o una cosa pur de nou.

De nou, és una idea relacionada amb la religió i, per tant, un referent cultural important, sobretot en la traducció entre dues cultures tan diferents com les que tractem. En algun cas, l'editor l'ha deixat en japonès i, per tant, en la llengua afectada no he comptat el referent cultural, ja que no hi ha res a analitzar.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
Exorcisms	Equivalent encunyat	Estrangerització

En anglès, es limita a traduir el terme per l'equivalent encunyat *Exorcisms*. És estrangeritzant, ja que trasllada la idea de l'original japonès a l'anglès.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Invocation Purification	Descripció	Estrangerització

En francès, tradueix お祓い *o-harai* per dos termes, *Invocation* i *Purification*. Es tracta d'una descripció de la idea d'*o-harai* en japonès. La tendència és, per tant, estrangeritzant. És possible que no hi hagin emprat l'equivalent encunyat perquè la idea d'un exorcisme a Occident és diferent a la d'un exorcisme al Japó.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
ed **esorcismi**	Equivalent encunyat	Estrangerització

En italià, com en anglès, han optat per l'equivalent encunyat. Es tracta d'una tècnica estrangeritzant, en la majoria dels casos.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Amuletos	Creació discursiva	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Talismans	Creació discursiva	Domesticació

En castellà i català han optat per una creació discursiva. Hi ha dos punts rellevants aquí. El primer, el motiu per obviar l'equivalent encunyat. L'única especulació que podem fer aquí és que han volgut apropar la idea del terme japonès al públic espanyol i català, per fer-la més entenedora. És, per tant, un cas de domesticació. El segon, i és una cosa que ho veurem en altres referents, és la sospita que la versió catalana ha estat traduïda de la castellana i no de la japonesa o, com a mínim, s'han basat en la castellana per traduir la japonesa al català.

Referent 5 祈願 [Pregària/Pregàries]

Es tracta de l'acte de resar en un temple xintoista o budista. La lectura és *kigan*.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Contact gods	Descripció	Estrangerització

En anglès han optat per fer una descripció del terme 祈願 *kigan*. Tot i que l'equivalent encunyat és *Prayer* o *Pray*, han decidit fer-ne una descripció ja que, al capdavall, resar és entrar en contacte amb una divinitat. La motivació és possiblement per allunyar la traducció de la idea de pregària cristiana i, potser, per donar a la versió anglesa un to "exòtic". Intenten transmetre una idea d'unicitat cultural japonesa i, per tant, es tracta d'una tendència estrangeritzant.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Prière	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Preghiere	Equivalent encunyat	Estrangerització

En francès i italià s'ha optat pels equivalents encunyats *Prière* i *Preghiere*, respectivament. Intenten també, a la seva manera, deixar l'original japonès amb el significat original. Per tant, és un referent traduït amb una tendència estrangeritzant.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Recuerdos	Creació discursiva	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Records	Creació discursiva	Domesticació

De nou, en castellà i català hi veiem una creació discursiva. I de nou, la versió catalana ha emprat la mateixa tècnica i, a més, la traducció és la mateixa que en castellà. Es tracta, possiblement, de la mateixa motivació que al referent 5 i, per tant, és un cas de domesticació.

Referent 6 お守り [Amulet de protecció]

Un お守り *o-mamori* és un amulet o objecte sagrat emprat per part dels creients per protegir-se de les forces o esperits (*kami*) malignes o que volen danyar els humans. El substantiu japonès es divideix en お *o*, un prefix honorífic, i 守り *mamori*, la forma nominalitzada del verb 守る *mamoru* o protegir.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
-	Reducció	Domesticació

En anglès han decidit no traduir el terme i, per tant, eliminar-lo. Es tracta d'una reducció. Han eliminat una informació i, per tant, es tracta d'una domesticació.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Protection	Reducció	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Amuleti	Reducció	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Amuletos	Reducció	Domesticació

En el cas del francès, eliminen la idea d'amulet (*Protection*). En el cas de l'italià i el castellà, la de protecció (*Amuleti* i *Amuletos*). Per tant, es tracta en els tres casos d'una reducció. S'intenta fer la idea més entenedora al públic occidental i, per tant, és una domesticació. També és possible que s'hagi optat per escurçar el text per raons d'espai, ja que el text no s'ubica a bombolles de text, sinó dins el dibuix.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
-	Reducció	Domesticació

En el cas del català és més clar que no l'han traduït per temes d'espai. La versió castellana és de gran format, mentre que la catalana té unes mesures més reduïdes. I, si tenim en compte que normalment la versió catalana segueix la castellana, l'única conclusió és que no els cabia el text a la catalana i per això no l'han traduït. Al capdavall, en japonès són tres caràcters, mentre que en català haurien estat nou (talismans). Tot i ser un motiu material, n'han eliminat una informació i, per tant, es tracta d'una domesticació.

Referent 7 くまで [Rastell/Pota d'os]

Es tracta d'un amulet en forma de *kumade*, una eina agrícola japonesa, el nom de la qual vol dir *kuma* (os) i *te* (mà o pota). Al manga és *kumado*, possiblement per fer-ho semblar "antic" o "místic". El *kumade* també és una eina agrícola, un rastell, que en ocasions s'emprava com a amulet. Se solien fer de bambú.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Bear paws	Equivalent encunyat	Estrangerització

En anglès, han decidit fer traducció literal del terme. Tot i això, es tracta d'un equivalent encunyat, ja que l'adapta a l'anglès. En tot cas, és una de les dues possibles traduccions. Han intentat deixar l'essència de l'original intacta i, per tant, es tracta d'un cas d'estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Sort	Adaptació	Domesticació

En francès l'han adaptat en *Sort*, o "conjur". En aquest cas és possible que també sigui per raons d'espai. La versió francesa i la catalana són de petit format, mentre que l'anglesa, la italiana i la castellana són de gran format i disposen de més espai. Tot i això, no podem afirmar-ho al cent per cent. Per tant, es tracta d'una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Rastrelli di bambu	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Rastrillos	Equivalent encunyat	Estrangerització

En italià i castellà, han emprat per l'altra possible traducció "rastell". En italià especifiquen el material (*rastrelli di bambu*) mentre que en castellà no (*rastrillos*). Es tracta, en tot cas, d'equivalents encunyats i, per tant, són estrangeritzacions.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
-	Reducció	Domesticació

De nou, en el cas del català no l'han traduït. Possiblement per motiu de manca d'espai, igual que en el referent 6. Tot i ser un motiu material, n'han eliminat una informació i, per tant, es tracta d'una domesticació.

Referent 8 おみくじ [Lectura de fortuna]

Un おみくじ *o-mikuji* és un paperet sagrat que venen els santuaris i que prediu la fortuna o sort propera de qui l'ha comprat.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Fortunes	Equivalent encunyat	Estrangerització

En anglès han emprat un equivalent encunyat. Trasllada la idea del japonès amb *Fortunes* i, per tant, es tracta d'una estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Protections divines	Adaptació	Domesticació

En francès es tracta d'una adaptació, ja que no estem davant de *Protections divines*, exactament. Els *o-mikuji* són elements emprats per saber la sort futura, no per protegir el propietari. El significat del francès s'hi apropa, ja que està en el mateix camp semàntic d'objectes sagrats, però no és el significat exacte. En tot cas, es tracta d'una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Biglietti divinatori	Descripció	Estrangerització

En el cas de l'italià, es tracta d'una descripció, ja que en italià no existeix la idea arrelada de "bitllets endevinatoris" o *biglietti divinatori*. El terme traduït és una explicació de què són els *o-mikuji* i, per tant, es tracta d'una descripció. Conseqüentment, és una estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Horóscopo	Adaptació	Domesticació

En castellà es tracta d'una adaptació, ja que adapta la idea d'*o-mikuji* a un concepte proper al lector espanyol, el de l'horòscop (que també prediu el futur). Es tracta, per tant, d'una domesticació.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
-	Reducció	Domesticació

El català ha deixat aquest referent sense traduir. De nou, per motiu de manca d'espai, igual que en els referents 6 i 7. És un motiu material però, tot i això, elimina un elements que apareix a l'original i és, per tant, una domesticació.

Referent 9 日暮神社御守 [Amulet del Santuari Xintoista Higurashi]

Quan diem santuari ens referim a un santuari xintoista. Quan parlem d'un recinte religiós budista (l'altra religió del Japó, en fort sincretisme amb el xintoisme), diem temple budista o temple.

L'altre element rellevant del referent és el nom del santuari. Higurashi és el nom de la família que porta el santuari. Per algun motiu, en la versió anglesa han decidit traduir el nom del santuari (日 *hi* vol dir sol o dia, i 暮 *kurashi* la fi d'un lapse de temps). Cal explicar que quan dues paraules s'uneixen dins una paraula, la segona "suavitza" la inicial: habitualment, això significa convertir-la de sorda a sonora (de ka a ge, de te a de, de pe a be, d'essa a zeta, d'essa-hac a jota, etc.). Ja considerem correcte o no traduir un cognom, és una estrangerització, ja que tracta de transmetre el significat original al lector occidental.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Sunset **Shrine**	Generalització	Domesticació
Sunset Shrine	Calc	Estrangerització

En la versió anglesa han traduït 神社 *jinja* (o santuari xintoista) per *shrine*. Per tant, és una generalització, ja que un santuari xintoista és un tipus de santuari. Es tracta d'una domesticació. A més, han fet un calc del nom de la família, de *Higurashi* a *Sunset*.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Protection du **Temple** Nichibo	Generalització	Domesticació
Protection du Temple **Nichibo**	Traducció literal	Estrangerització

En la versió francesa han traduït 神社 *jinja* (o santuari xintoista) per *temple*. Per tant, és una generalització, ja que un santuari xintoista és un tipus de santuari (o temple). Es tracta d'una domesticació.

Aquí 日暮 Higurashi és el nom de la família que porta el santuari. En japonès els *kanji* tenen dues lectures possibles: xinesa i japonesa. La xinesa s'empra per a paraules compostes de més d'un caràcter. Tot i això, en aquest cas es tracta d'un nom familiar (personal) i, per tant, s'ha de llegir amb la lectura japonesa. En aquest cas, el traductor possiblement s'ha equivocat i ha emprat la lectura xinesa. En tot cas, la intenció era portar el nom original al lector francès i, per tant, es tracta d'una

estrangerització.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Amuletto del **Santuario** Higurashi	Generalització	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Amuleto del **Santuario** Higurashi	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Talismà del **Santuari** Higurashi	Generalització	Domesticació

En el cas de l'italià, el castellà i el català, la traducció és idèntica. L'element 神社 *jinja* ha estat generalitzat en els tres casos (*Santuario*, *Santuario* i Santuari, respectivament). Un santuari xintoista, com ja hem vist abans, és un tipus de santuari. Es tracta d'una domesticació.

Referent 10 ハッピーバースデー [*Happy Birthday* (per molts anys)]

Es tracta de la transcripció japonesa de l'anglès *Happy Birthday*.

Es tracta d'un element cultural interessant a nivell traductològic: el deixem en anglès o el traduïm a la pròpia llengua? Una cosa que al Japó és habitual (felicitar l'aniversari amb la versió "anglesa" de la felicitació), a Occident no ho és.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Happy Birthday	Equivalent encunyat	Estrangerització

En anglès han decidit deixar l'original "japonès". Tot i que es tracti un préstec de l'anglès al japonès (i per tant, préstec a la inversa), a nivell pràctic és un equivalent encunyat. L'anglès ha decidit mantenir l'essència del japonès i, per tant, es tracta d'una estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Bon anniversaire	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Buon compleanno	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Feliz cumpleaños	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Per molts anys	Equivalent encunyat	Estrangerització

En la resta de llengües s'ha optat per emprar l'equivalent encunyat. En una cosa tan habitual com felicitar fer anys és essencial que sigui una expressió natural i comuna a la llengua meta. Tot i això, s'ha mantingut l'essència de l'original i, per tant, es tracta d'una estrangerització.

Referent 11 幸福を呼ぶ**河童**の手のミイラだ。 [És la mà momificada d'un ***kappa***, que crida la bona sort]

El *kappa* és una criatura mítica japonesa aquàtica que en ocasions fa entremaliadures i en ocasions malifetes més serioses. La seva forma tradicional és semblant a la d'una granota amb característiques humanes.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
It's the mummified hand of a **"kappa" water sprite.**	Amplificació	Estrangerització
It's the mummified hand of a **"kappa"** water sprite.	Préstec	Estrangerització

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Une patte empaillée d'**un Kappa***! ***Cf lexique**	Amplificació	Estrangerització
Une patte empaillée d'**un Kappa***! *Cf lexique	Préstec	Estrangerització

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
È la mano mummificata di **un kappa***. Ti porterà fortuna! ***Creatura del folklore giapponese.**	Amplificació	Estrangerització
È la mano mummificata di **un kappa***. Ti porterà fortuna! *Creatura del folklore giapponese.	Préstec	Estrangerització

En el cas de l'anglès, el francès i l'italià han optat per agafar la paraula kappa com a préstec pur i ampliar la traducció amb una petita explicació del significat. En el cas de l'anglès, a la mateixa bombolla de text, i en el cas del francès i l'italià, amb una explicació a part. En els sis casos (els tres préstecs i les tres ampliacions) es tracta de tècniques estrangeritzants.

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Es la mano momificada de **un monstruo marino**; trae muy buena suerte.	Descripció	Domesticació
Es la mano momificada de **un monstruo marino**; trae muy buena suerte.	Generalització	Domesticació

En aquest cas, el *kappa* sol aparèixer en aigua dolça (rius o estanys), no en aigua salada. Per tant, *un monstruo marino* seria incorrecte. Possible error de traducció. De fet, el mateix nom de la bèstia, en japonès, vol dir "nen de riu". Tot i això, és una descripció, tot i que incorrecta. A més, és una generalització, ja que hi ha altres tipus de monstre de riu/estany japonès o, en aquest cas, monstre marí japonès.

En els dos casos es tracta d'una domesticació, ja que intenta portar la idea japonesa a un públic occidental perquè l'entengui millor.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
És la mà momificada d'un **'kappa'***: diuen que porta sort. ***N del t: monstre imaginari japonès que viu a rius i llacs.**	Amplificació	Estrangerització
És la mà momificada d'un **'kappa'***: diuen que porta sort. *N del t: monstre imaginari japonès que viu a rius i llacs.	Préstec	Estrangerització

En el cas del català tenim el cas equivalent a les versions francesa i italiana, amb el préstec pur kappa i una ampliació mitjançant nota de traducció. Es tracta de tècniques estrangeritzants.

Referent 12 そもそもこの**漬物**の由来は… [Originalment, la història d'aquesta **conserva de verdura**...]

漬物 *tsukemono* és un tipus de conserva tradicional japonesa. Es produeix deixant diferents verdures dins pots plens de vinagre durant mesos.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
The legend of these **pickles** is that...	Equivalent encunyat	Domesticació

En anglès ho tradueixen per un equivalent encunyat. Tot i això, es tracta d'una domesticació, ja que el significat complet del terme no queda transmès completament i s'adapta perquè el lector anglòfon entengui el concepte general.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Connais-tu l'histoire du **légume macére**?	Descripció	Domesticació

En francès han optat per descriure el terme *légume macére* o verdura macerada. L'intenten apropar a l'audiència del text meta i, per tant, és una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Tanto per cominciare, le origini di questo **tsukemono***... ***Verdura in salamoia.**	Amplificació	Estrangerització
Tanto per cominciare, le origini di questo **tsukemono***... *Verdura in salamoia.	Préstec	Estrangerització

L'italià és l'única versió que ha decidit fer un préstec del terme original i una explicació a peu de pàgina (una amplificació). Es tracta de tècniques d'estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Verás, la historia de estas **verduras maceradas** se remonta a...	Descripció	Domesticació

El castellà fa com el francès, descriu el terme com a *verduras maceradas*. Domesticació.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Escolteu, la llegenda diu que aquest **tipus de verdures**...	Generalització	Domesticació
Escolteu, la llegenda diu que aquest **tipus de verdures**...	Descripció	Domesticació

El català descriu i generalitza, ja que una *tsukemono* és un tipus de conserva de verdures i, simultàniament, un tipus de conserva de verdures és un tipus de verdures. Totes dues tècniques són exemples habituals de domesticació.

Referent 13 樹齢五百歳の**御神木**だの、 [**El venerable Arbre Diví** de 500 anys d'edat,]

Un *shinboku* és un arbre o bosc venerat per la religió xintoista japonesa. Tot element de la natura té un *kami* (o esperit) associat. Es podria dir que la religió al Japó és una barreja entre animisme, politeisme i filosofia. En les cultures occidentals s'associa la idea de *kami* a la de "déu", tot i que no són equivalents exactes.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
There's **a sacred "Go-Shinboku" god-tree** that's 500 years old.	Amplificació	Estrangerització
There's a sacred **"Go-Shinboku"** god-tree that's 500 years old.	Préstec	Estrangerització

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Des arbres séculaires come celui-ci, **le Goshin-boku***, vieux de 500 ans... ***Cf lexique**	Amplificació	Estrangerització
Des arbres séculaires come celui-ci, **le Goshin-boku***, vieux de 500 ans... *Cf lexique	Préstec	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Nel nostro cortile c'è **un goshinboku**** di cinquecento anni... ****Albero che viene piantato all'interno di un tempio sintoista come protezione e venerato come una divinità.**	Amplificació	Estrangerització
Nel nostro cortile c'è **un goshinboku**** di cinquecento anni... **Albero che viene piantato all'interno di un tempio sintoista come protezione e venerato come una divinità.	Préstec	Estrangerització

En tots tres casos (anglès, francès i italià) es tracta d'un préstec pur i d'una ampliació. Com en el cas del *kappa* (referent 11), en anglès ho explica a la mateixa bafarada del préstec pur i en francès i italià amb una nota a peu de pàgina. Es tracta de tècniques d'estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Tenemos **un árbol sagrado** de más de quinientos años de edad.	Reducció	Domesticació
Tenemos **un árbol sagrado** de más de quinientos años de edad.	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Tenim **un arbre sagrat** que té més de cinc-cents anys.	Reducció	Domesticació
Tenim **un arbre sagrat** que té més de cinc-cents anys.	Generalització	Domesticació

En el cas del castellà i el català, redueix, ja que perd l'element de "venerable". A més, generalitza, ja que passa de parlar de "diví" o "dels déus" a "sagrat". "Diví" és un tipus específic de "sagrat", que associa el substantiu que acompanya "als déus". Un arbre diví no és un element conegut a Occident. El que més se li apropa pot ser l'arbre de Nadal i, tot i això, tampoc no l'anomenaríem arbre sagrat. En els altres casos (anglès, francès i italià) l'element de "diví" es manté al préstec pur *goshinboku*, mentre que en castellà i català no hi ha préstec i, per tant, l'element es generalitza a *sagrado*/sagrat. De nou, la versió castellana i catalana són, possiblement, massa semblants quant a tècniques de traducció i termes emprats perquè sigui una simple coincidència.

Referent 14 行ってきまーす！ [Vaig i vinc!/Fins d'aquí una estona!]

És una expressió fixa japonesa que diu algú quan marxa de casa. Es descompon en 行く *iku* (anar) i 来る *kuru*. Per unir un verb a un altre (equivalent a conjunció copulativa "i"), el primer verb es conjuga en forma *-te*, que en el cas d'*iku* és 行って *itte*; seguidament s'empra la forma formal del verb 来る *kuru* (venir), 来ます *kimasu*.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
See ya!	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
J'y vais!	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
A più tardi!	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
¡¡**Hasta luego**!!	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
Fins ara!!	Equivalent encunyat	Estrangerització

En les cinc llengües s'ha optat per emprar l'equivalent encunyat. Les expressions de salutació i comiat estan molt arrelades a una cultura i la llengua que parla i, per tant, és molt difícil adaptar-les entre cultures, sobre tot en cultures tan diferents com la japonesa i les occidentals. Per tant, les diferents versions han adaptat el referent a les formes pròpies de comiat. Tot i això, manté l'essència de l'original i el significat i, per tant, es tracta d'una estrangerització.

Referent 15 祠で遊んじゃダメでしょー。 [No s'ha de jugar/divertir-se al **hokora/petit santuari**]

祠 *hokora* és un tipus de santuari xintoista que es caracteritza per estar a tocar d'un camí i ser de petites dimensions. També pot formar part d'un santuari més gran en forma d'annex.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
You're not s'posed to play in **the mini-shrine**!	Descripció	Domesticació
You're not s'posed to play in **the mini-shrine**!	Generalització	Domesticació

En el cas de la traducció anglesa, han optat per descriure el que és un *hokora*, un petit santuari. Tot i això, hi ha altres tipus de *mini-shrine* i han deixat la idea de xintoista fora de la traducció. Per tant, també generalitza. Totes dues són tècniques de domesticació.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
On ne peut pas jouer dans **la chapelle Shinto**!	Descripció	Estrangerització

En francès, s'opta per fer una descripció de *hokora*. Es tracta d'una estrangerització, ja que transmet el significat original.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Sai bene che non devi giocare qui nello **hokora***! ***Piccolo santuario shintoista.**	Amplificació	Estrangerització
Sai bene che non devi giocare qui nello **hokora***! *Piccolo santuario shintoista.	Préstec	Estrangerització

En la traducció italiana, hi veiem un préstec pur i una amplificació del préstec, mitjançant una nota a peu de pàgina. Són totes dues tècniques d'estrangerització, en aquest cas.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡No puedes jugar en **el anexo del santuario** hombre!	Descripció	Domesticació
¡No puedes jugar en el anexo del **santuario** hombre!	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
No juguis a **l'annex del santuari**, home.	Descripció	Domesticació
No juguis a l'annex del **santuari**, home.	Generalització	Domesticació

En el cas de les traduccions castellana i catalana, empra exactament les dues mateixes tècniques amb resultats equivalents. Més enllà de la sospitosa coincidència, observem una descripció a totes dues (parla d'annex del santuari). A més, també hi podem veure una generalització ja que, de nou, hi ha altres tipus d'annex de santuari, més enllà del xintoista. Intenta apropar als lectors de les llengües meta la idea de *hokora* per fer-la més entenedora i, per tant, ens trobem davant de tècniques de domesticació.

Referent 16 嬉しや... [**Que** feliç**...!**]

La partícula や *ya* de final d'oració és una partícula exclamativa utilitzada durant el període Edo (1603-1868). L'autora sembla haver-la emprat per donar una sensació "antiga" al personatge.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
What joy**...**	Compensació	Estrangerització

En el cas de l'anglès, empra l'expressió *What* + substantiu + punts suspensius per trametre la mateixa idea de la partícula japonesa *ya*. És per tant, una compensació, tècnica d'estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Je suis content**...**	Compensació	Estrangerització

Sembla estrany, ja que en teoria és la "dama cent-peus", i parla en masculí... Potser perquè *mille-pattes* és masculí? O *démon* també ho és? Però el personatge deu identificar-se com a femení, per tant, segueix sent estrany. En tot cas, adapta la partícula *ya* amb uns punts suspensius. Es tracta d'una compensació i, per tant, tècnica d'estrangerització.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Che meraviglia...	Compensació	Estrangerització

En el cas de l'italià, compensa la partícula *ya* mitjançant la construcció *Che* + substantiu + punts suspensius, com en anglès, amb la particularitat que també incrementa la intensitat del sentiment del personatge emprant un terme de significat més potent, com *meraviglia*. Es tracta d'una estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Qué alegria**...**	Compensació	Estrangerització

En castellà fa com en anglès, empra la construcció *Qué* + substantiu + punts suspensius. Es tracta d'una compensació, i la tendència és d'estrangerització.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Fabulós...	Compensació	Estrangerització

En català empra una tàctica de compensació diferent. Compensa la partícula exclamativa fent servir un terme que reforça el significat de felicitat del personatge i hi afegeix punts suspensius. Estem davant d'una estrangerització.

Referent 17 わらわの体が戻ってゆく。[El **meu** cos està retornant.]

わらわ *warawa* és, de nou, un pronom arcaic femení de primera persona de singular.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
My flesh retorns to me!	Generalització	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Mon corps revient...	Generalització	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Il **mio** corpo si sta rigenerando...	Generalització	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Empiezo a recuperar **mi** cuerpo.	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
El **meu** cos s'està regenerant.	Generalització	Domesticació

En aquest cas, i com en la major part de casos de pronoms amb usos específics en japonès, la tècnica emprada és sempre la mateixa: una generalització. Elimina el significat d'arcaic i de femení de l'equació, ja que les llengües europees, en general, no disposen d'un sistema de pronoms/determinants tan precís. Per tant, *warawa* es tradueix pel determinant *my*, *mon*, *mio*, *mi* i meu, en anglès, francès, italià, castellà i català, respectivament.

Referent 18 お… の… れ… 逃がしはせぬ… [**Ma... le... ï... da...** No la deixaré anar...]

おのれ *onore* és un pronom despectiu de segona persona del singular. També pot emprar-se com a interjecció d'ira o ràbia. Se sol traduir com un insult.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
I... will... not... Lose it now...	Reducció	Domesticació

En el cas de l'anglès, s'elimina del tot el pronom. Per tant, és una reducció. Es tracta, conseqüentment, d'una domesticació.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Tu... ne... m'échapperas pas...	Reducció	Domesticació

En francès no l'elimina del tot, però n'elimina el significat d'insult o despectiu per part del monstre. Per tant, també és una reducció i es tracta, òbviament, d'una domesticació.

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Ma...le...detta... Non mi lascerò sfuggire...	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Des... gra... ciada... No soltaré...	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
Des... gra... cia... da... No deixaré anar...	Equivalent encunyat	Estrangerització

Tot i que en la major part de casos de pronoms amb usos específics en japonès, la tècnica emprada és sempre la mateixa, la generalització, en aquest cas el punt que canvia les coses és la intenció d'insultar del personatge. Per tant, cada llengua ha emprat tècniques o, com a mínim, termes diferents (excepte el castellà i el català, que semblen anar aparellats quasi sempre). En italià, castellà i català empra equivalents encunyats (*maledetta*, *desgraciada* i desgraciada, respectivament). Estem davant d'estrangeritzacions, ja que manté el significat de l'original.

Referent 19 キツネが化けたんじゃないかねえ。[Que no és **una guineu** camuflada per la màgia, potser?]

En la mitologia japonesa, les キツネ *kitsune* o guineus són considerades esperits del bosc que en ocasions es transformen en noies joves i precioses per jugar males passades als humans.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
She's one o' them **"kitsune" foxes using magic to look a girl**, I say!	Amplificació	Estrangerització
She's one o' them **"kitsune"** foxes using magic to look a girl, I say!	Préstec	Estrangerització

En la traducció anglesa agafa *kitsune* com a préstec pur i seguidament explica el terme a la mateixa bafarada (en fa una amplificació). Totes dues tècniques són estrangeritzacions.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
C'est peut-etre **un renard, un malin déguisé en humain**?	Descripció	Estrangerització

En el cas del francès, descriu el que és un *kitsune* a la mitologia japonesa. Manté el significat intacte, per tant, es tracta d'una estrangerització.

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Che sia **una volpe trasformata***? ***In giapponese kitsune, yokai che si trasformano in umani per farsi beffe della gente.**	Amplificació	Estrangerització
Che sia **una volpe trasformata***? *In giapponese kitsune, yokai che si trasformano in umani per farsi beffe della gente.	Descripció	Estrangerització

En italià, fa una descripció del terme per, tot seguit, fer-ne una amplificació amb nota a peu de pàgina. En aquest cas, la descripció està al límit entre domesticació i estrangerització, però s'explica el terme amb l'amplificació i, per tant, el significat queda intacte. Es tracta, a la fi, d'estrangerització, tant a la descripció com a l'amplificació.

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
¿Será **un monstruo del bosque** disfrazado?	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
Potser és **un monstre del bosc** disfressat...	Generalització	Domesticació

Les traduccions castellana i catalana, de nou aparellades, generalitzen, ja que una *kitsune* (monstre del folklore japonès) és un tipus específic de *monstruo del bosque*/monstre del bosc. Volen explicar al

lector de parla castellana i catalana el terme, sense acabar d'explicar-lo del tot i, per tant, és un cas de domesticació.

Referent 20 キツネが**化けたんじゃないかねえ**。[Que no és una guineu camuflada per la màgia, potser?]

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
She's **one o' them** "kitsune" foxes using magic **to look a girl, I say**!	Compensació	Estrangerització

A la versió anglesa han decidit també modificar el llenguatge per fer que soni més arcaic. Així, compensen l'efecte del japonès i en transmeten el matís. Per tant, és una tècnica d'estrangerització.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

En el cas de la resta de llengües, s'obvia l'aspecte arcaic de la parla de l'original japonès i, per tant, es tracta d'una reducció. Perd el matís i, per tant, es tracta d'una domesticació en els quatre casos.

Referent 21 まるで**戦国時代**みたいな... [Sembla ben bé **l'Era *Sengoku***...]

El Període *Sengoku* de la història japonesa es caracteritzà per una descentralització del poder polític. Abans d'aquesta era, el país era governat per un emperador titella i un *shōgun*, o gran general que derrota els bàrbars, cap real del poder. Durant l'era Sengoku, els senyors locals guanyaren tant poder, que el *shōgun* quedà relegat a figura sense poder. Cada senyor lluitava i combatia pels propis interessos. 戦国 *sengoku* vol dir "país en guerra" o "estats en guerra". La forma econòmica del país era un tipus de feudalisme.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
...the Sengoku Period... feudalism... "warring states"...	Amplificació	Estrangerització
...the **Sengoku** Period... feudalism... "warring states"...	Préstec	Estrangerització
...**the Sengoku Period**... feudalism... "warring states"...	Calc	Estrangerització

En anglès observem una amplificació que, seguint la tònica general de la traducció anglesa, es fa mitjançant aposicions en la mateixa bafarada. A més, a *the Sengoku Period* hi veiem, primer, un calc de 戦国時代 *sengoku jidai* (時代 *jidai* és el terme japonès per a era, època o període històric), i un préstec pur amb 戦国 *sengoku* (país en guerra o països combatents). Hi veiem tendència d'estrangerització.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
On se croirait a **l'époque Sengoku***... ***Cf lexique**	Amplificació	Estrangerització
On se croirait a l'époque **Sengoku***... *Cf lexique	Préstec	Estrangerització
On se croirait a **l'époque Sengoku***... *Cf lexique	Calc	Estrangerització

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Sembrerebbe proprio **l'epoca Sengoku****... ****Periodo che va dal 1467 al 1590, caratterizzato da guerre continue tra i vari feudi del Giappone.**	Amplificació	Estrangerització
Sembrerebbe proprio l'epoca **Sengoku****... **Periodo che va dal 1467 al 1590, caratterizzato da guerre continue tra i vari feudi del Giappone.	Préstec	Estrangerització
Sembrerebbe proprio **l'epoca Sengoku****... **Periodo che va dal 1467 al 1590, caratterizzato da guerre continue tra i vari feudi del Giappone.	Calc	Estrangerització

En francès i italià han seguit les mateixes tècniques de traducció que a l'anglès, amb *l'époque Sengoku* i *l'epoca Sengoku*. L'única diferència és que l'ampliació es fa mitjançant una nota a peu de pàgina. Es tracta de tècniques d'estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡Esto parece **la época de las guerras civiles***...! ***N. De los t.: Época de las guerras civiles (sengoku jidai): época de la historia japonesa (s. XV-XVI) en la que las distintas regiones del país se enfrentaron sangrientamente una y otra vez.**	Amplificació	Estrangerització
¡Esto parece **la época de las guerras civiles***...! *N. De los t.: **Época de las guerras civiles** (sengoku jidai): época de la historia japonesa (s. XV-XVI) en la que las distintas regiones del país se enfrentaron sangrientamente una y otra vez.	Calc	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Això sembla **l'època de les guerres civils***... ***N dels t: època de les guerres civils (sengoku jidai): Època de la història japonesa (s. XV-XVI) durant la qual les diverses regions del país es van enfrontar contínuament.**	Amplificació	Estrangerització
Això sembla **l'època de les guerres civils***... *N dels t: **Època de les guerres civils** (sengoku jidai): època de la història japonesa (s. XV-XVI) durant la qual les diverses regions del país es van enfrontar contínuament.	Calc	Estrangerització

En el cas del castellà i el català, eviten fer un préstec pur i adapten el terme japonès a la llengua meta (en fan un calc). A més, en fan amplificació, ja que n'expliquen el context històric amb nota dels traductors. Tant el calc com l'amplificació mostren un caràcter d'estrangerització.

Referent 22 道を開けろ。**巫女**の楓さまがいらしたぞ。[Feu via. Sa Altesa, **la sacerdotessa (xintoista)** Kaede ha arribat.]

巫女 *miko* és el nom donat a les sacerdotesses de la religió xintoista.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
Make way! Make way! Lady Kaede, **the Priestess**, is come!	Generalització	Domesticació

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Laissez passer! Voici, **la prêtresse** Kaede.	Generalització	Domesticació

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Fate largo! È arrivata **la miko*****, la somma Kaede. *****Sacerdotessa shintoista.**	Amplificació	Estrangerització
Fate largo! È arrivata **la miko***, la somma Kaede. ***Sacerdotessa shintoista.	Préstec	Estrangerització

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Despejad el paso. Ha venido **la sacerdotisa** Kaede.	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
Obriu pas! Ha vingut **la sacerdotessa** Kaede!	Generalització	Domesticació

En tots els casos, excepte en l'italià, s'empra una generalització, ja que una sacerdotessa xintoista és un tipus de sacerdotessa. Es tracta de domesticacions, ja que elimina part del significat de l'original. En el cas particular de l'italià, s'empra un préstec pur i seguidament una amplificació amb nota a peu de pàgina. Estem davant d'estrangeritzacions, ja que se'n manté el significat original.

Referent 23 道を開けろ。巫女の楓**さま**がいらしたぞ。[Feu via. **Sa Altesa**, la sacerdotessa (xintoista) Kaede ha arribat.]

En japonès, el sufix honorífic さま *-sama* s'empra rere un nom propi de persona per denotar un respecte profund. Se sol emprar per parlar de superiors jeràrquics o per mostrar respecte a algú en concret.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Make way! Make way! **Lady** Kaede, the Priestess, is come!	Adaptació	Estrangerització

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Laissez passer! Voici, la prêtresse Kaede.	Reducció	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Fate largo! È arrivata la miko***, **la somma** Kaede. ***Sacerdotessa shintoista.	Adaptació	Estrangerització

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Despejad el paso. Ha venido la sacerdotisa Kaede.	Reducció	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Obriu pas! Ha vingut la sacerdotessa Kaede!	Reducció	Domesticació

En el cas de l'anglès i l'italià, adapta la idea de respecte vers la sacerdotessa afegint un terme respectuós davant, *lady* en cas de l'anglès, *somma* en cas de l'italià. Manté el matís de l'original i, consegüentment, ens trobem davant de dos casos d'estrangerització. En el cas del francès, el castellà i el català, s'opta per eliminar el matís de respecte, tot i que pot anar implícit en la idea de "sacerdotessa". Tot i això, no queda clar i, per tant, el considerem una reducció. Consegüentment, hem classificat la tècnica, en aquest cas, com a domesticació.

Referent 24 道を開けろ。巫女の楓さまが**いらした**ぞ。[Feu via. Sa Altesa, la sacerdotessa (xintoista) Kaede **ha arribat** (respectuós).]

いらした *irashita* és llenguatge honorífic, o *sonkeigo*, que s'empra per part d'algú inferior quan parla sobre l'acció d'algú superior.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Make way! Make way! Lady Kaede, the Priestess, **is come**!	Modulació	Estrangerització

A la traducció anglesa intenta traslladar el matís respectuós traslladat pel llenguatge honorífic emprat al japonès mitjançant la forma arcaïtzant anglesa *is come* en comptes de *has come*. Tot i això, més que traslladar la idea de respecte, dona la impressió que el personatge parla de forma arcaica. Per tant, és una modulació i una estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Laissez passer! **Voici**, la prêtresse Kaede.	Reducció	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Fate largo! **È arrivata** la miko***, la somma Kaede. ***Sacerdotessa shintoista.	Reducció	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Despejad el paso. **Ha venido** la sacerdotisa Kaede.	Reducció	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Obriu pas! **Ha vingut** la sacerdotessa Kaede!	Reducció	Domesticació

En les traduccions a llengua romànica es perd el matís de respecte. Potser no del tot, ja que es pot veure lleugerament en el canvi de l'ordre habitual de l'oració (de subjecte + verb a verb + subjecte). Tot i això, no queda prou clar i, per tant, l'he comptat com a reducció i domesticació.

Referent 25 おぬし何者だ。[Qui ets **tu**/sou **vós**?]

おぬし *onushi* és un pronom arcaic de segona persona de singular, emprat amb iguals o inferiors jeràrquics.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Who are **you**?	Generalització	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Qui es-**tu**?	Generalització	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Chi sei **tu**?	Generalització	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¿Se puede saber quién eres?	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Es pot saber qui ets?	Generalització	Domesticació

En aquest cas, i com en la major part de casos de pronoms amb usos específics en japonès, la tècnica emprada és sempre la mateixa: una generalització. Elimina el significat d'arcaic i de jerarquia, ja que les llengües europees, en general, no disposen d'un sistema de pronoms/determinants tan precís. Per tant, *onushi* es tradueix pel determinant *you*, *tu* i *tu* en anglès, francès i italià, i pel pronom el·líptic *tú* i tu en castellà i català, respectivament. Es tracta de domesticacions en els cinc casos.

Addicionalment, sembla sospitós que en castellà i català s'empri exactament la mateixa fórmula per expressar la versió japonesa.

Referent 26 わしの姉は桔梗... といってな、村を守る巫女だった。[La **meva** germana gran, Kikyō, era la sacerdotessa (xintoista) que protegia el llogaret/poble.]

わし *washi* és un pronom arcaic de primera persona del singular d'ús majoritari masculí. Tot i això, qui empra el pronom és una dona, cosa que el fa encara més arcaic.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
Kikyo was the village priestess... And its protectress.	Generalització	Domesticació

Amb anterioritat ho tradueix com a ***my*** *elder sister*.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Ma sœur s'appelait Kikyô. C'etait la prêtresse qui protegeait le village.	Generalització	Domesticació

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Mia sorella si chiamava Kikyo... ...ed era la miko che proteggeva questo villaggio.	Generalització	Domesticació

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Verás, **mi** honorable hermana Kikyô... ...era una sacerdotisa que se dedicaba a proteger el pueblo.	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
Mira, la **meva** honorable germana, la Kikyô... ...era una sacerdotessa que protegia el poble.	Generalització	Domesticació

En aquest cas, i com en la major part de casos de pronoms amb usos específics en japonès, la tècnica emprada és sempre la mateixa: una generalització. Elimina el significat d'arcaic, ja que les llengües europees, en general, no disposen d'un sistema de pronoms/determinants tan precís. Per tant, *washi* es tradueix pel determinant *my*, *ma*, *mia*, *mi* i meva en anglès, francès, italià, castellà i català, respectivament. Es tracta de domesticacions en els cinc casos.

Referent 27 わしの**姉**は桔梗. . . といってな、村を守る巫女だった。[**La** meva **germana gran**, Kikyō, era la sacerdotessa (xintoista) que protegia el llogaret/poble.]

En japonès es distingeix habitualment entre germans i germanes grans i petits. Els termes són, per a les germanes, 姉 *ane* (germana gran) i 妹 *imouto* (germana petita) i, per als germans, 兄 *ani* (germà gran) i 弟 *otouto* (germà petit). En aquest cas la Kikyō és la germana gran de la Kaede i, per tant, empra *ane*.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
Kikyo was the village priestess... And its protectress.	Equivalent encunyat	Estrangerització

Amb anterioritat ho tradueix com a *my **elder sister***. En anglès manté la idea de germana gran i, per tant, l'equivalent encunyat emprat és una estrangerització.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Ma **sœur** s'appelait Kikyô. C'etait la prêtresse qui protegeait le village.	Generalització	Domesticació

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Mia **sorella** si chiamava Kikyo... ...ed era la miko che proteggeva questo villaggio.	Generalització	Domesticació

En el cas del francès i l'italià es perd el significat de "gran" i, per tant, es tracta d'una generalització, ja que una germana gran és un tipus de germana. Potser és per convenció a les llengües meta (com passa en català), però es tracta igualment d'una domesticació.

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Verás, mi honorable **hermana** Kikyô... ...era una sacerdotisa que se dedicaba a proteger el pueblo.	Generalització	Domesticació
Verás, mi **honorable** hermana Kikyô... ...era una sacerdotisa que se dedicaba a proteger el pueblo.	Modulació	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Mira, **la** meva honorable **germana**, la Kikyô... ...era una sacerdotessa que protegia el poble.	Generalització	Domesticació
Mira, la meva **honorable** germana, la Kikyô... ...era una sacerdotessa que protegia el poble.	Modulació	Domesticació

En el cas del castellà i el català passa igual que en el francès i l'italià, es perd el significat de "gran" i, per tant, es tracta d'una generalització, ja que una germana gran és un tipus de germana. Igual que en el francès i l'italià, és possiblement una convenció però es tracta igualment d'una domesticació.

A més, en castellà i català, també hi veiem una modulació, ja que afegeix un element que no apareix a la versió japonesa per una motivació possiblement pragmàtica (caracteritzar tant la Kaede com a algú que respecta la Kikyō com la Kikyō com a algú que és mereixedora de respecte). En aquest cas, estem davant d'una domesticació.

Referent 28 もっ、物の怪じゃああっ。**[Un...! Un esperit maligneee!]**

Un 物の怪 *mono no ke*, en la mitologia japonesa, és un esperit venjatiu, normalment d'algú ja mort. Pot posseir les persones i causar mala sort, malaltia o fins i tot la mort. Per tant, no és exactament un dimoni com l'entenem a Europa Occidental, tot i que s'hi aproxima en certs aspectes (és un ens sobrenatural i de caràcter maligne).

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Run! **A demon!!**	Adaptació	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Waw **Un monstre**!!!	Adaptació	Domesticació

En anglès i francès han decidit adaptar al terme per fer-lo més entenedor a l'audiència del text meta. En el cas de l'anglès, es parla d'un dimoni (*a demon*). En el del francès, d'un monstre (*un monstre*). En tots dos casos són domesticacions.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Aiuto! **Uno spirito malignooo**!	Descripció	Estrangerització

En el cas de l'italià, s'opta per una descripció. Un *mono no ke* és, com hem vist més amunt, un esperit venjatiu i, tot i que venjatiu no és exactament el mateix que maligne, una venjança sol ser un fet ple de maldat. Ha mantingut l'essència de l'original i, per tant, estem davant d'una estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡Ooh! ¡Es **un espíritu diabólico**!	Descripció	Estrangerització
¡Ooh! ¡Es un espíritu **diabólico**!	Adaptació	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Oh!! És **un esperit diabòlic**!	Descripció	Estrangerització
Oh!! És un esperit **diabòlic**!	Adaptació	Domesticació

En el cas del castellà i el català, a més de la descripció, hi tenim una particularització, ja que "diabòlic" és un tipus és una interpretació de venjatiu. Un *mono no ke* és, com hem vist més amunt, un esperit venjatiu i, tot i que venjatiu no és exactament el mateix que maligne, una venjança sol ser un fet ple de maldat. Han mantingut l'essència de l'original i, per tant, estem davant d'una estrangerització. Tot i això, en el cas de l'adaptació, se n'han allunyat i, per tant, és una domesticació.

Referent 29 あいつ... **あたし**を狙ってるんだ。[Aquest... Em vol **a mi/Jo** soc el seu objectiu.]

あたし *atashi* és un pronom femení de primera persona del singular del japonès modern.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
That thing... Only wants **me**!	Generalització	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
L'autre... C'est **à moi** qu'il en veut!	Generalització	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
...Ma quel mostro... ...vuole proprio **me**!	Generalització	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡Me parece...! ¡...que viene **a por mí**!	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Crec... Crec que **em** vol **a mi**!	Generalització	Domesticació

En aquest cas, i com en la major part de casos de pronoms amb usos específics en japonès, la tècnica emprada és sempre la mateixa: una generalització. Elimina el significat de femení, ja que les llengües europees, en general, no disposen d'un sistema de pronoms/determinants tan precís. Per tant, *atashi* es tradueix pel pronom *me*, *à moi*, *me*, *a por mí* i em [...] a mi en anglès, francès, italià, castellà i català, respectivament. Es tracta de domesticacions en els cinc casos.

Referent 30 常人には見えぬはずの森の**瘴気**が... あの娘に見えるというのか。[**El miasma** del bosc que cap persona comuna pot veure... Que aquesta noia el pot veure?!]

El 瘴気 *shōki* és un concepte del folklore japonès que fa referència a un aire corrupte i impur que surt de la terra i causa malaltia en els éssers vius. S'assembla a la teoria miasmàtica occidental de la malaltia, que suposava que un aire portador de malaltia que sortia del sòl i de la matèria orgànica en descomposició generava malaltia. Aquest aire s'anomenava "miasma".

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
She saw **the evil aura** of the forest... That no earthly being can see!	Adaptació	Domesticació

En el cas de l'anglès i, potser per evitar la confusió, han preferit traduir *shōki* per *evil aura*. En comptes de parlar d'emanacions o aire, ho han traduït a un concepte més comprensible per l'audiència occidental, aura, que a més li dona un toc de misticisme.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Une personne normale ne peut pas percevoir **la lumière des esprits**... Elle est capable de "le" voir...	Adaptació	Domesticació
Une personne normale ne peut pas percevoir **la lumière des esprits**... Elle est capable de "le" voir...	Reducció	Domesticació

En el cas del francès, tradueixen *shōki* per *la lumière des esprits*. En comptes de parlar d'emanacions o aire, ho han traduït per allò que es veu a la vinyeta, una "llum". Per tant, adapta. A més, també elimina el significat d'impur o maligne, i per tant, redueix. En tots dos casos, es tracta de domesticacions.

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
È possibile che lei riesca a vedere **le emanazioni demoniache** del bosco... ...invisibili alla gente comune?!	Descripció	Estrangerització

En el cas de l'italià, tradueixen *shōki* per *la emanazioni demoniache*. Deixa el significat original quasi intacte i, per tant, és una descripció que entra dins la tendència de l'estrangerització. Tot i que demoníac no és exactament el mateix que maligne o impur, se li apropa molt.

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
¡...Es capaz de ver **la energía** del bosque! ¡Algo imposible para la gente normal!	Adaptació	Domesticació
¡...Es capaz de ver **la energía** del bosque! ¡Algo imposible para la gente normal!	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
...és capaç de veure **l'energia** del bosc... La gent normal no té aquesta capacitat!	Adaptació	Domesticació
...és capaç de veure **l'energia** del bosc... La gent normal no té aquesta capacitat!	Generalització	Domesticació

En el cas del castellà i el català, tradueixen *shōki* per *la energia*/l'energia (de forma molt semblant i sospitosa). Adapta la idea d'emanacions o aire a energia. A més, l'energia maligna és un tipus d'energia i, per tant, generalitza. Totes dues tècniques, en aquest cas, són domesticacions.

Referent 31 四魂の玉を狙う犬夜叉. . . とかいう**半妖**の小僧がいると聞いたが. . . [Ja havia sentit de l'existència d'un marrec ***hanyō*** **(semidimoni)** que es deia... Inuyasha i que cercava l'Esfera dels Quatre Esperits...]

Un 半妖 *hanyō* és un ésser nascut d'un 妖怪 *yōkai* i d'un ésser humà. 半 *han* vol dir meitat, i 妖 *yō*, provinent de *yōkai*, el terme genèric emprat en la mitologia japonesa per les "aparicions", "esperits" o "dimonis" vol dir, de forma més simple, "dimoni".

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
"Inuyasha who seeks the Shikon Jewel..." I have heard of **a half demon** by such a name...	Calc	Estrangerització

En el cas de la traducció anglesa, fa un calc del terme japonès per *half demon*. És una estrangerització, ja que manté el significat de l'original japonès.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
J'ai entendu parler d'un **hanyo*** qui voulait s'emparer de la perle de Shikon... ***Cf lexique**	Amplificació	Estrangerització
J'ai entendu parler d'un **hanyo*** qui voulait s'emparer de la perle de Shikon... *Cf lexique	Préstec	Estrangerització

La traducció francesa empra dues tècniques: el préstec pur i l'amplificació amb nota a peu de pàgina. Totes dues són estrangeritzacions.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Ho sentito diré che un moccioso **mezzodemone*** chiamato Inuyasha... sta dando la caccia alla Sfera delle Quattro Anime... ***In giapponese Han'yo, creature del folklore giapponese nate da uno yokai e un essere umano.**	Amplificació	Estrangerització
Ho sentito diré che un moccioso **mezzodemone*** chiamato Inuyasha... sta dando la caccia alla Sfera delle Quattro Anime... *In giapponese Han'yo, creature del folklore giapponese nate da uno yokai e un essere umano.	Calc	Estrangerització

En italià, es tracta d'un calc del terme japonès per *mezzodemone*. A més, en fa amplificació amb nota a peu de pàgina. Totes dues són estrangeritzacions, ja que mantenen el significat de l'original japonès.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Inu-Yasha*, **un medio-demonio** que pretende hacerse con la joya de las cuatro almas... había oído algo semejante... *Inu-Yasha: amalgama de inu (perro, en japonés) y yasha (yaksa en sánscrito, una especie de demonio de la mitología india).	Calc	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
L'Inu-Yasha*, un **semidimoni** que vol apoderar-se de l'Esfera dels quatre esperits... em sona... *N dels t: Inu-Yasha: amalgama d'inu (gos, en japonès) i yasha (yaksha en sànscrit – una espècie de dimoni de la mitologia hindú).	Calc	Estrangerització

En castellà i català, es tracta de calcs del terme japonès per *medio-demonio* i semidimoni. Es tracta d'estrangeritzacions, ja que mantenen el significat de l'original japonès.

Referent 32 四魂の玉を狙う**犬夜叉**... とかいう半妖の小僧がいると聞いたが... [Ja havia sentit de l'existència d'un marrec *hanyō* (semidimoni) que es deia... **Inuyasha** i que cercava l'Esfera dels Quatre Esperits...]

Com s'explica a la nota a peu de pàgina en castellà i català, el nom de l'Inuyasha ve d'犬 *inu* o gos en japonès i de 夜叉 *yasha*, la lectura japonesa del terme sànscrit यक्ष *yakṣa*.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
-	Reducció	Domesticació

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Inu-Yasha*, un medio-demonio que pretende hacerse con la joya de las cuatro almas... había oído algo semejante... ***Inu-Yasha: amalgama de inu (perro, en japonés) y yasha (yaksa en sánscrito, una especie de demonio de la mitología india).**	Amplificació	Estrangerització

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
L'Inu-Yasha*, un semidimoni que vol apoderar-se de l'Esfera dels quatre esperits... em sona... ***N dels t: Inu-Yasha: amalgama d'inu (gos, en japonès) i yasha (yaksha en sànscrit – una espècie de dimoni de la mitologia hindú).**	Amplificació	Estrangerització

En les traduccions castellana i catalana han decidit explicar el nom del protagonista amb una amplificació a peu de pàgina. Es tracta d'una tècnica d'estrangerització. En anglès, francès i italià no hi ha cap explicació i, per tant, el transfons cultural del nom de l'Inuyasha es perd. Es tracta d'una reducció i, per tant, d'una domesticació.

Referent 33 四魂の玉は**妖怪の妖力を高める**... あやかしの玉。[L'Esfera dels Quatre Esperits **incrementa el poder demoníac dels dimonis**... Una esfera misteriosa.]

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
This little bead... so harmless by itself... **But in contact with a magical being...**	Modulació	Domesticació

En la traducció anglesa fa una modulació, ja que canvia el significat lleugerament. La idea darrere de la traducció és la mateixa que a l'original, però canvia el focus i, per tant, modula. És una tècnica

de domesticació.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
La perle de Shikon renforce **le pouvoir** d'un monstre... Cette perle est a l'origine de nombreux problemes.	Generalització	Domesticació

En la traducció francesa fa una generalització, ja que el poder espiritual és un tipus de poder. Es tracta d'una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
La Sfera delle Quattro Anime è un oggetto misterioso e inquietante... ...che accresce **l'energia spirituale** dei demoni**.**	Equivalent encunyat	Estrangerització

En la traducció italiana empra un equivalent encunyat. Es tracta d'una estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
La joya de las cuatro almas aumenta **la potencia maléfica** de los espíritus y monstruos... Es un objecto extraño.	Adaptació	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
L'esfera dels quatre esperits augmenta **el poder malèfic** dels esperits i dels monstres... És un objecte maligne.	Adaptació	Domesticació

En castellà i català, de nou de forma idèntica, fan una adaptació ja que en japonès, 妖力 *yōryoku* només vol dir "poder espiritual/màgic" i, per tant, no és un poder intrínsecament "malèfic". Es tracta d'una tècnica de domesticació.

Referent 34 四魂の玉は**妖怪**の妖力を高める... あやかしの玉。[L'Esfera dels Quatre Esperits incrementa el poder demoníac dels **dimonis**... Una esfera misteriosa.]

Un 妖怪 *yōkai* és un espectre o esperit de la mitologia japonesa que, com els humans, pot ser ben intencionat o no. No són malignes per definició, tot i que poden causar desgràcies i danys als humans, en alguns casos.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
This little bead... so harmless by itself... But in contact with **a magical being**...	Adaptació	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
La perle de Shikon renforce le pouvoir d'**un monstre**... Cette perle est a l'origine de nombreux problèmes.	Adaptació	Domesticació

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
La Sfera delle Quattro Anime è un oggetto misterioso e inquietante... ...che accresce l'energia spirituale dei **demoni**.	Adaptació	Domesticació

En el cas de l'anglès, el francès i l'italià, han optat per adaptar el terme a la visió que poden tenir les seves respectives audiències del terme. Per tant, es tracta d'una domesticació. En anglès han mantingut la neutralitat moral de la definició de *yōkai* amb *magical being*, però en francès amb *monstre*, i en italià amb *demoni*, s'apropen més a la idea de "maligne". En anglès segueix sent una adaptació, ja que tot i que s'apropa prou al significat original, no és exactament això. En francès s'han deixat l'accent obert a la a de *à l'origine*.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
La joya de las cuatro almas aumenta la potencia maléfica de **los espíritus y monstruos**... Es un objecto extraño.	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
L'esfera dels quatre esperits augmenta el poder malèfic **dels esperits i dels monstres**... És un objecte maligne.	Generalització	Domesticació

En castellà i català, hi veiem una generalització, ja que un *yōkai* és simultàniament un tipus d'esperit i un tipus de monstre. Es tracta d'una tècnica de domesticació.

Referent 35 四魂の玉は妖怪の妖力を高める... **あやかし**の玉。[L'Esfera dels Quatre Esperits incrementa el poder demoníac dels dimonis... Una esfera **misteriosa**.]

En japonès, あやかし *ayakashi* és un tipus de monstre o aparició. També pot ser emprat com a adjectiu, amb el significat d'estrany o sospitós.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
This little bead... so **harmless** by itself... But in contact with a magical being...	Adaptació	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
La perle de Shikon renforce le pouvoir d'un monstre... Cette perle **est a l'origine de nombreux problèmes.**	Adaptació	Domesticació

En anglès i en francès, decideixen fer-ne una adaptació. En anglès ho tradueixen per *harmless*, o inofensiu, per fer el contrast entre l'aspecte inofensiu de l'Esfera i la realitat de la perillositat que té quan entra en contacte amb un *yōkai* i, per tant, sospitosa en aquest aspecte. Mentrestant, en francès ho tradueixen directament pel resultat final d'aquesta dicotomia: *est à l'origine de nombreux problèmes*, és a dir, és a l'origen de nombrosos problemes. En les dues llengües esmentades s'empra l'adaptació i, per tant, mostra una tendència de domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
La Sfera delle Quattro Anime è un oggetto **misterioso e inquietante**... ...che accresce l'energia spirituale dei demoni.	Descripció	Estrangerització

En italià ho tradueix per *misterioso e inquietante*. Es tracta d'una descripció del significat central de la paraula emprada com a adjectiu. És, per tant, una estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
La joya de las cuatro almas aumenta la potencia maléfica de los espíritus y monstruos... Es un objecto **extraño**.	Equivalent encunyat	Estrangerització

En castellà empra un dels equivalents encunyats o traduccions possibles del terme *ayakashi* al castellà: *extraño*. Es tracta d'una estrangerització, ja que manté el significat de l'original.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
L'esfera dels quatre esperits augmenta el poder malèfic dels esperits i dels monstres... És un objecte **maligne**.	Adaptació	Domesticació

La traducció catalana adapta el terme, ja que li dona un significat que originalment no té (maligne), potser per incrementar l'adaptació que fa de poder espiritual (i que tradueix com a poder malèfic). Es tracta d'una domesticació.

Referent 36 かごめ、**魂鎮めの言霊を**！[Kagome, **unes paraules màgiques que li restringeixin l'ànima**!]

言霊 *kotodama* és un concepte que es refereix al poder místic que contenen les paraules. De forma abstracta, es pot traduir per "esperit del llenguatge". Aquí el fan servir per indicar paraules infoses de poder espiritual que limitin l'ànima de l'Inuyasha mitjançant l'enllaç amb el rosari budista que li ha posar la Kaede al coll. El terme emprat en japonès és 魂鎮め *tamashizume*, que vol dir "tranquil·litzar les ànimes/esperits". He considerat 魂鎮めの言霊を *tamashizume no kotodama o* un referent únic, ja que és un sintagma nominal únic.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
Kagome! **Utter a** subduing **spell**!	Equivalent encunyat	Estrangerització
Kagome! Utter a **subduing** spell!	Descripció	Estrangerització

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Kagome! Vite, la phrase **tamashizu**!	Préstec	Estrangerització
Kagome! Vite, **la phrase tamashizu**!	Calc	Estrangerització

El francès empra una estratègia diferent per traduir el sintagma i, al nostre parer, no del tot efectiva. Primer, fa un calc del sintagma sencer amb *la phrase tamashizu*. *Tamashizu* és un préstec pur i es refereix a *tamashizume*. No considerem l'estratègia efectiva, ja que no explica en cap moment a què es refereix amb *tamashizu*. Tot i això, es tracta de tècniques d'estrangerització.

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Kagome! Pronuncia **un incantesimo** per domare gli spiriti!	Equivalent encunyat	Estrangerització
Kagome! Pronuncia un incantesimo **per domare gli spiriti**!	Descripció	Estrangerització

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
¡¡Kagome!! ¡Debes pronunciar **un conjuro** para calmar su alma!	Equivalent encunyat	Estrangerització
¡¡Kagome!! ¡Debes pronunciar un conjuro **para calmar su alma**!	Descripció	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Kagome! Pronuncia **un sortilegi** per calmar-li l'ànima!	Equivalent encunyat	Estrangerització
Kagome! Pronuncia un sortilegi **per calmar-li l'ànima**!	Descripció	Estrangerització

Totes les llengües menys el francès empren la mateixa estratègia per traduir el sintagma: emprar un equivalent encunyat per a *kotodama* (anglès *spell*, italià *incantesimo*, castellà *conjuro* i català sortilegi) i una descripció per a *tamashizume*. En anglès, tradueixen *tamashizume* per un adjectiu (*subduing*), mentre que en italià, castellà i català el tradueixen per un completament de finalitat (italià *per domargli gli spiriti*, castellà *para calmar su alma* i català per calmar-li l'ànima). Són totes tècniques d'estrangerització.

Referent 37 無駄だ犬夜叉、その**念珠**はおぬしの力でははずれん。[És inútil, Inuyasha, no et podràs treure aquest **rosari (budista)** tu sol.]

念珠 *nenju* és un objecte ritual budista. Es tracta d'un rosari format per diversos grans, emprat pels bonzes (monjos budistes) per resar.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Spare your strength, Inuyasha. Not all your power will lift those **prayer beads** from your neck.	Generalització	Domesticació
Spare your strength, Inuyasha. Not all your power will lift those **prayer beads** from your neck.	Descripció	Domesticació

En la traducció anglesa tradueix el terme per *prayer beads*, una generalització, ja que no tots els *prayer beads* són rosaris budistes. En aquest cas, és una domesticació. A més, es tracta d'una descripció de l'objecte en sí, que en anglès seria *Buddhist rosary*. En aquesta ocasió, també és una domesticació, ja que vol adaptar el terme al diàleg, ja que dir *Buddhist rosary* en aquest context, sonaria forçat.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Inu-Yasha, inutile d'essayer. Ce **collier magique**, tu ne peux pas l'enlever toi-même.	Adaptació	Domesticació

En francès, el tradueix per *collier magique*. És una adaptació, ja que el traductor possiblement volgués donar-li un aire de misticisme al terme per fer-lo més còmode de llegir als lectors francòfons. Per tant, es tracta d'una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
È inutile, Inuyasha. La tua forza non è sufficiente a toglierti dal collo quel **rosario**.	Generalització	Domesticació

En italià, generalitza rosari budista per *rosario*. Hi ha altres tipus de rosaris (per exemple, en l'àmbit catòlic). Tot i això, si el lector té un mínim de cultura general no és un problema, ja que és obvi que a l'obra no es parla d'un rosari catòlic. En tot cas, és una generalització i per tant una domesticació.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
No te esfuerces, Inu-Yasha. No podrás quitarte ese **collar de perlas psíquicas** con tus limitadas fuerzas.	Adaptació	Domesticació

En castellà, l'adapta a *collar de perlas psíquicas*. És una adaptació, ja que descriu el que el traductor creu que és un rosari budista. Tot i això, no ho he considerat descripció, ja que era molt més fàcil traduir *nenju* per rosari budista o simplement per rosari o per collar i la consideració que les perles del rosari són "psíquiques" és subjectiva del traductor o, potser, d'allò que el traductor creu que els lectors hispanoparlants poden considerar. Per tant, és una domesticació.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
No t'hi esforcis, Inu-Yasha. No tens el poder necessari per arrencar-te aquest **rosari budista**.	Equivalent encunyat	Estrangerització

En català, empra l'equivalent encunyat, ja que el terme no perd el significat original. Es tracta, per tant, d'una estrangerització.

Referent 38 往生しやがれ。[Passa a l'altra vida.]

往生 *ōjō* és un terme budista que designa el pas a la següent vida. És a dir, la fi de l'actual.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Die, demon!	Adaptació	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Meurs!	Adaptació	Domesticació

En anglès i francès, adapta la intenció de l'Inuyasha a la cultura occidental. El que vol dir l'Inuyasha a l'enemic que assassina és "mor". Per tant, és una adaptació a la cultura occidental de la intenció del personatge. Es podria considerar un equivalent encunyat, però si es volgués emprar un equivalent encunyat seria més adient, possiblement, "passa a l'altra vida". Es tracta d'una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Và a l'inferno!	Adaptació	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡Vete al infierno!	Adaptació	Domesticació

En italià i en castellà també es tracta d'una adaptació. No és una reducció, ja que la següent vida en un àmbit cristià/occidental és o el Cel, o el Purgatori, o l'Infern. I si cal escollir, és millor que un enemic vagi a l'Infern. En canvi, en un àmbit budista es tracta, possiblement, de la següent vida, literalment (els budistes creuen en la reencarnació). Es tracta d'una domesticació.

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Ves-te'n a pastar!	Adaptació	Domesticació

En català, mentrestant, adapta la idea principal que transmet l'Inuyasha, i no el contingut concret. La idea és que l'enemic ha de morir, i en català, es fa servir una expressió despectiva per transmetre la idea i to de l'Inuyasha.

Referent 39 かごめ様が**みそぎ**をなさっとるんだと。[Ah, sí? És cert que la senyora Kagome s'està sotmetent a **una purificació ritual**?]

El みそぎ *misogi* és una pràctica xintoista que consisteix a purificar-se tirant-se aigua per tot el cos. A la religió xintoista, la corrupció o 汚れ *kegare* s'ha de netejar o purificar, i això només es pot fer amb aigua neta.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Is it so? That Lady Kagome's undergoin' **the Sacred Water Rite**?	Descripció	Estrangerització

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Mademoiselle Kagome fait **des ablutions divines**.	Descripció	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Pare che la somma Kagome stia facendo **le abluzioni**.	Descripció	Estrangerització

En anglès, francès i italià, es tracta d'una descripció. En anglès amb un èmfasi una mica diferent de la resta amb *Sacred Water Rite*, però una descripció, al capdavall. En francès i italià parla de *des ablutions divines* i de *le abluzioni*, es tracta, al capdavall, d'una acció purificadora amb aigua. Totes tres són estrangeritzacions.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Doña Kagome **se està purificando**.	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
La venerable Kagome **s'està purificant**.	Generalització	Domesticació

En castellà i català, generalitza, ja que es perd el matís que ablució porta inclòs: el de purificar-se amb un rentat. Es perd un matís i, per tant, es tracta d'una domesticació.

Referent 40 かごめ**様**がみそぎをなさっとるんだと。[Ah, sí? És cert que **la senyora** Kagome s'està sotmetent a una purificació ritual?]

De nou, aquí tenim el sufix honorífic 様 *-sama*.

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
Is it so? That **Lady** Kagome's undergoin' the Sacred Water Rite?	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Mademoiselle Kagome fait des ablutions divines.	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Pare che **la somma** Kagome stia facendo le abluzioni.	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
Doña Kagome se está purificando.	Equivalent encunyat	Estrangerització

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
La **venerable** Kagome s'està purificant.	Equivalent encunyat	Estrangerització

En les cinc llengües, es tracta d'un equivalent encunyat que manté el matís de respecte cap a la Kagome i, per tant, es tracta d'estrangeritzacions en tots els casos.

Referent 41 男がのぞくと、**神罰が下る**らしいぞ。[Si un home hi fa un cop d'ull sense permís, es diu que **li caurà punició divina**.]

El referent en japonès és 神罰が下る *shinbatsu ga kudaru*. El terme de 神罰 *shinbatsu* es refereix un càstig impartit per part dels déus o *kami* als mortals per alguna ofensa que han percebut de part dels mortals. Més literalment, 神 *shin* (quan va sol es llegeix *kami*, déu o *kami*) + 罰 *batsu* (càstig o punició). Quant al verb, 下る kudaru porta el kanji de "sota" i vol dir, literalment, "baixar".

Traducció anglesa	**Tècnica**	**Tendència**
They say if a man spies on such a rite... **he'll be punished by the gods**!	Transposició	Domesticació

En anglès, passa del literal en japonès "punició divina baixarà" (subjecte (神罰が *shinbatsu ga*/càstig diví) + verb (下る *kudaru*/baixarà)) a "serà castigat pels déus" (subjecte (*he*) + verb passiu (*will be punished*) + complement agent (*by the gods*)). Es tracta d'una transposició per fer més comprensible la idea al públic anglòfon i, per tant, és una domesticació.

Traducció francesa	**Tècnica**	**Tendència**
Si un homme ose la regarder, **il sera sevèrement puni.**	Transposició	Domesticació
Si un homme ose la regarder, **il sera sevèrement puni.**	Reducció	Domesticació

En francès, passa del literal en japonès "la punició divina baixarà" (subjecte (神罰が *shinbatsu*

ga/càstig diví) + verb (下る *kudaru*/baixarà)) a "serà castigat severament" (subjecte (*il*) + complement de manera (*sevèrement*) + verb passiu (*sera...puni*)). Es tracta d'una transposició per fer més comprensible la idea al públic francòfon i, per tant, és una domesticació.

A més, redueix, ja que elimina la idea que seran els déus qui el castigaran i només indica que serà un càstig "sever". De nou, perd un matís i és, per tant, una domesticació.

Traducció italiana	**Tècnica**	**Tendència**
Ehi, se fate i guardoni, **gli dei vi puniranno**!	Transposició	Domesticació

En italià, passa del literal en japonès "la punició divina baixarà" (subjecte (神罰が shinbatsu ga/càstig diví) + verb (下る kudaru/baixarà)) a "els déus us castigaran" (subjecte (*gli dei*) + objecte (*vi*) + verb (*puniranno*). Es tracta d'una transposició per fer més comprensible la idea al públic italià i, per tant, és una domesticació.

Traducció castellana	**Tècnica**	**Tendència**
¡Cuidaos de espiarla o **el cielo os castigará**!	Transposició	Domesticació
¡Cuidaos de espiarla o **el cielo** os castigará!	Adaptació	Domesticació

En castellà, passa del literal en japonès "la punició divina baixarà" (subjecte (神罰が *shinbatsu ga*/càstig diví) + verb (下る *kudaru*/baixarà)) a "el Cel us castigarà" (subjecte (*el Cielo*) + objecte (*os*) + verb (*castigará*). Es tracta d'una transposició per fer més comprensible la idea al públic hispanoparlant i, per tant, és una domesticació.

A més adapta la idea d'una punició divina que cau sobre qui espia una sacerdotessa despullada a un càstig del Cel. És també una domesticació.

Traducció catalana	**Tècnica**	**Tendència**
Cuideu-vos d'espiar-la o **el Cel us castigarà**!	Transposició	Domesticació
Cuideu-vos d'espiar-la o **el Cel** us castigarà!	Adaptació	Domesticació

En català, passa del literal en japonès "la punició divina baixarà" (subjecte (神罰が *shinbatsu ga*/càstig diví) + verb (下る *kudaru*/baixarà)) a "el Cel us castigarà" (subjecte (el Cel) + objecte (us) + verb (castigarà). Es tracta d'una transposició per fer més comprensible la idea al públic catalanòfon i, per tant, és una domesticació.

Com en castellà (curiosament), adapta també la idea d'una punició divina que cau sobre qui espia una sacerdotessa despullada a un càstig del Cel. De nou, és una domesticació.

Referent 42 **中学生**か、こいつ。[Que és **un estudiant de secundària**, o què?]

Degut a la diferència en els sistemes d'educació i les seves denominacions, aquí només es pot adaptar al nivell més similar en edat. Al Japó, l'educació es divideix en quatre graus, amb els noms dels estudiants que són: 小学生 *shōgakusei*, sis anys, estudiant de primària; 中学生 *chūgakusei*, tres anys, estudiant de secundària; 高校生 *kōkōsei*, tres anys, estudiant de batxillerat; i 大学生 *daigakusei*, quatre anys, estudiant universitari. En anglès és més equiparable: *elementary school*, *junior high school*, *senior high school* i *university*.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Is he a demon or **a junior-high kid**?!	Equivalent encunyat	Estrangerització

En el cas de la traducció anglesa, fa una traducció que s'apropa més a l'original. Empra un equivalent encunyat i es tracta d'una estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
C'est **un vrai collégien**, ce type!	Equivalent encunyat	Estrangerització

En francès, fa servir l'equivalent encunyat i es tracta d'una estrangerització. Un *collégien*, en francès, és un alumne d'una institució educativa dels primers nivells de la secundària, un *collège*.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Sembra **un moccioso**...	Adaptació	Domesticació

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Es como **un crío**...	Adaptació	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
És como **un nen petit**...	Adaptació	Domesticació

En italià, castellà i català, adapta la intenció de la Kagome quan parla: recalcar l'infantilisme de l'Inuyasha. *Moccioso* en italià, *crío* en castellà i nen petit en català són totes adaptacions que serveixen per al mateix objectiu. Es tracta de domesticacions, ja que podrien haver emprat un terme semblant, tot i que és cert que dir "sembla un estudiant de secundària" pot semblar una mica forçat. Per cert, "como" no és un error tipogràfic meu, sinó de la versió catalana de l'obra: s'hi han deixat l'o. Per tant, podem concloure que la traducció catalana s'ha basat, sinó en una traducció directa, sí com a mínim en els recursos emprats, en la traducció castellana.

Referent 43 さよなら犬夜叉。[**Adeu (per sempre)**, Inuyasha.]

En japonès, quan algú diu さよなら *sayonara*, significa que no hi ha cap expectativa de tornar a veure la persona en un futur proper o, directament, en el futur. Per tant, dir *sayonara* a algú porta un pes únic. En el cas de la Kagome, està dient que no té intenció de veure més l'Inuyasha.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Goodbye, Inuyasha.	Reducció	Domesticació

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Salut, Inu-Yasha.	Reducció	Domesticació

En anglès i francès, es tracta d'una reducció, ja que es perd el matís de finalitat. Es tracta d'una domesticació.

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Addio, Inuyasha.	Equivalent encunyat	Estrangerització.

En italià, es manté el matís de finalitat del japonès, ja que *addio* sí que porta aquest matís (mentre que en català, per exemple, no). Es tracta d'un equivalent encunyat i és una estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡**Adiós**, Inu-Yasha!	Reducció	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Adeu, Inu-Yasha.	Reducció	Domesticació

En castellà i en català, estem davant d'una reducció, ja que en castellà i català *adiós*/adeu no porta el mateix pes que en japonès. Es tracta d'una domesticació.

Referent 44 わーっ、**オデン**だ。[Ostres! És ***oden***!]

L'*oden* és un estofat tradicional japonès, originari de la regió de Kantō (Tòquio i prefectures properes, zona de la plana del Japó oriental, que envolta la Badia de Tòquio).

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
Oh, wow! It's **oden**!!	Préstec	Estrangerització

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
Waw! **De l'oden**!	Préstec	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
Evviva! C'è **l'oden***! *Tipico piatto invernale a base di uova, pesce e verdure in brodo.	Préstec	Estrangerització
Evviva! C'è **l'oden***! ***Tipico piatto invernale a base di uova, pesce e verdure in brodo.**	Amplificació	Estrangerització

En el cas de l'anglès, el francès i l'italià, observem que es tracta de préstecs purs. Han transcrit la paraula original a l'alfabet llatí i l'han deixada així. En el cas de l'italià, addicionalment, hi ha també una amplificació amb nota a peu de pàgina. Es tracta d'estrangeritzacions.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
¡Oh! ¡Hoy hay **cocido**!	Generalització	Domesticació

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Ooooh... Avui toca **estofat**!	Generalització	Domesticació

En castellà i català, que tornen a anar junts, es tracta d'una generalització, ja que un *oden* és un tipus d'estofat (o un estofat, en la traducció catalana). Es tracta d'una domesticació.

Referent 45 **火鼠**の毛で織った衣だ、[És una vestidura teixida amb pell de **rata de foc**,]

La rata de foc o 火鼠 *hinezumi* apareix al folklore japonès, en particular al *Taketori Monogatari*, o Història del Tallador de Bambú. Es tracta d'una bèstia mítica que viu als volcans i de la pell de la qual es pot fer roba ignífuga.

Traducció anglesa	Tècnica	Tendència
It's cloth spun from the fur of **a fire rat**.	Calc	Estrangerització

En la traducció anglesa han emprat la tècnica del calc. Han adaptat 火鼠 *hinezumi*, formada per 火 *hi* (foc) i per 鼠 *nezumi* (ratolí o rata), a *fire rat*. Es tracta d'una estrangerització.

Traducció francesa	Tècnica	Tendència
C'est une cape faite avec des poils d'**un hinezumi**.* *Cf lexique	Préstec	Estrangerització
C'est une cape faite avec des poils d'**un hinezumi.*** ***Cf lexique**	Amplificació	Estrangerització

Traducció italiana	Tècnica	Tendència
È una veste fatta con pelo di **hinezumi***. *Animale leggendario della mitologia cinese il cui pelo è resistente al fuoco.	Préstec	Estrangerització
È una veste fatta con pelo di **hinezumi***. ***Animale leggendario della mitologia cinese il cui pelo è resistente al fuoco.**	Amplificació	Estrangerització

En la traducció francesa i italiana, empren la tècnica del préstec i de l'ampliació amb nota a peu de pàgina. Són tècniques d'estrangerització.

Traducció castellana	Tècnica	Tendència
Es un manto hecho con pelo de **rata ígnea**.	Calc	Estrangerització

Traducció catalana	Tècnica	Tendència
Aquesta capa és de pèl de **rata ígnia**.	Calc	Estrangerització

En la traducció castellana i catalana també han emprat la tècnica del calc. Han adaptat 火鼠 *hinezumi*, formada per 火 *hi* (foc) i per 鼠 *nezumi* (ratolí o rata), a *rata ígnea* i rata ígnia. Es tracta d'una estrangerització.

4.3. Resultats de l'anàlisi

Traducció anglesa		
Tècnica	**Comptatge**	**Proporció**
Adaptació	6	10,71%
Amplificació	4	7,14%
Calc	6	10,71%
Compensació	2	3,57%
Descripció	5	8,93%
Equivalent encunyat	11	19,64%
Generalització	8	14,29%
Modulació	2	3,57%
Particularització	1	1,79%
Préstec	6	10,71%
Reducció	4	7,14%
Transposició	1	1,79%
	56	99,99%

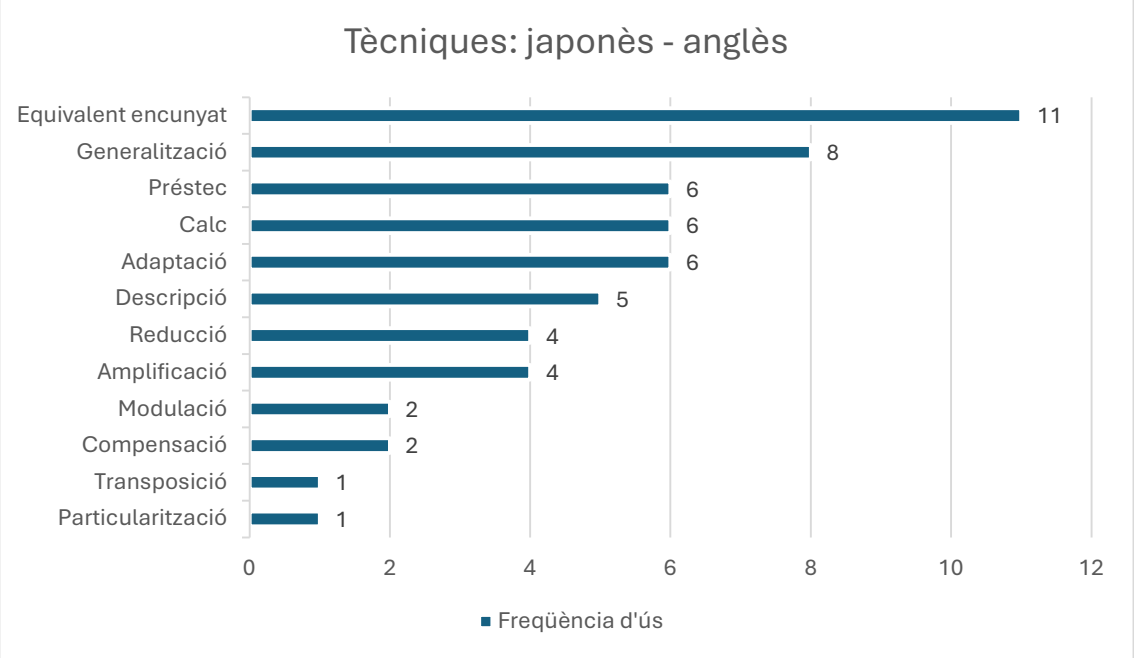

Figura 1. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tècniques de traducció i representació gràfica dels números absoluts. Traducció anglesa.

En la traducció anglesa hi trobem una tendència a emprar tècniques estrangeritzants, com ara els equivalents encunyats (11), els préstecs i els calcs (6 cadascun), les descripcions (5) i les amplificacions (4). Les tècniques domesticants també són potents, però numèricament perden contra les estrangeritzants (8 generalitzacions, 6 adaptacions i 4 reduccions). Altres mencions d'honor són els préstecs, calcs i adaptacions, amb 6 casos d'ús cadascun.

Traducció francesa		
Tècnica	**Comptatge**	**Proporció**
Adaptació	8	14,29%
Amplificació	5	8,93%
Calc	3	5,36%
Compensació	1	1,79%
Descripció	5	8,93%
Equivalent encunyat	7	12,50%
Generalització	8	14,29%
Préstec	8	14,29%
Reducció	9	16,07%
Traducció literal	1	1,79%
Transposició	1	1,79%
	56	100,03%

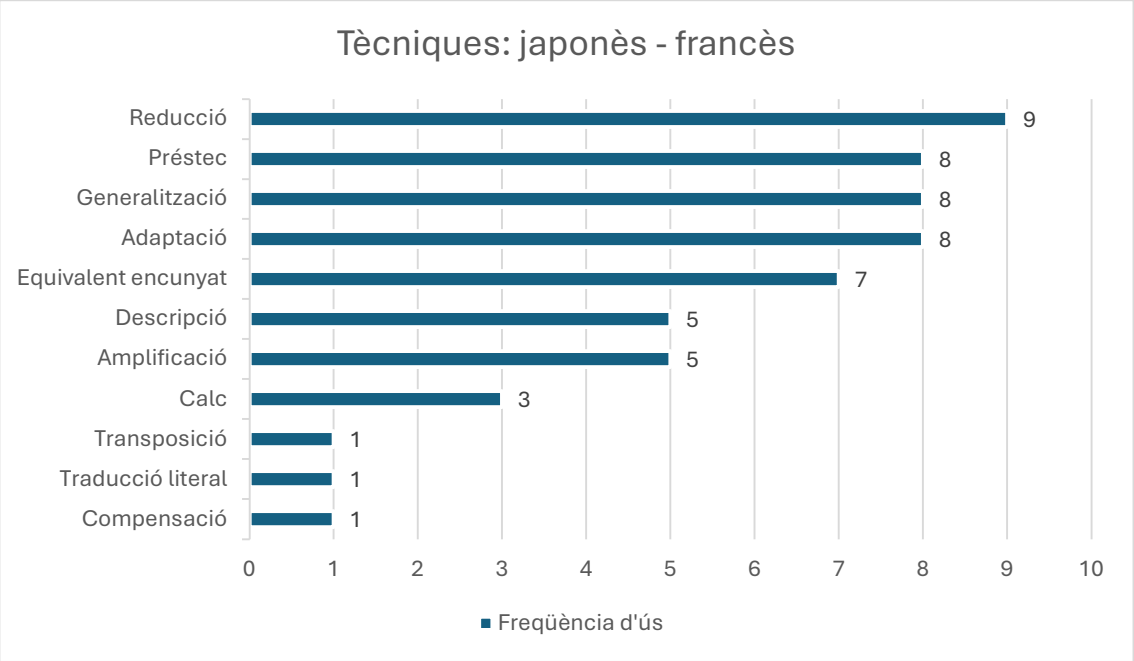

Figura 2. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tècniques de traducció i representació gràfica dels números absoluts. Traducció francesa.

A la traducció francesa hi observem una forta tendència a fer reduccions, generalitzacions i adaptacions, tècniques domesticants. També hi veiem un fort ús de préstecs i equivalents encunyats, tècniques estrangeritzants.

Traducció italiana		
Tècnica	**Comptatge**	**Proporció**
Adaptació	4	7,02%
Amplificació	10	17,54%
Calc	3	5,26%
Compensació	1	1,75%
Descripció	7	12,28%
Equivalent encunyat	12	21,05%
Generalització	7	12,28%
Préstec	8	14,04%
Reducció	4	7,02%
Transposició	1	1,75%
	57	99,99%

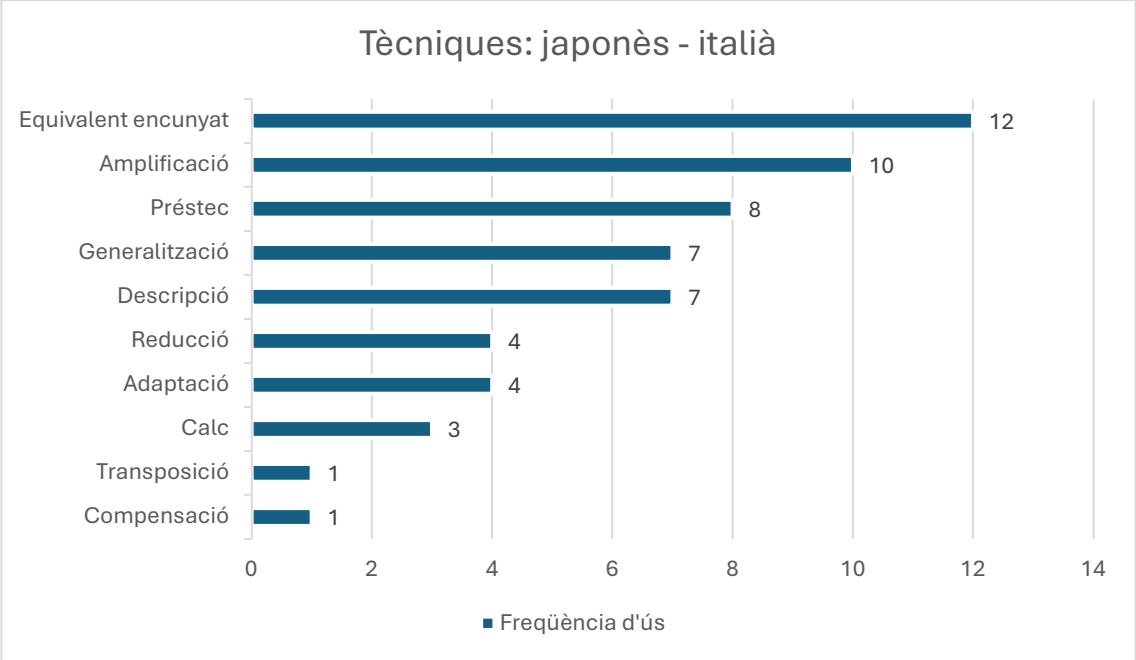

Figura 3. aula amb comptabilització absoluta i relativa de tècniques de traducció i representació gràfica dels números absoluts. Traducció italiana.

A la traducció italiana hi veiem, com a l'anglesa, una forta tendència a emprar tècniques típicament estrangeritzants, com ara els equivalents encunyats, les amplificacions i els préstecs. De descripcions no n'hi ha tantes, però són dignes de menció. Les tècniques domesticants són menys numèricament (reduccions, adaptacions), amb l'excepció de les generalitzacions.

Traducció castellana		
Tècnica	**Comptatge**	**Proporció**
Adaptació	8	14,81%
Amplificació	2	3,70%
Calc	4	7,41%
Compensació	1	1,85%
Creació discursiva	2	3,70%
Descripció	5	9,26%
Equivalent encunyat	9	16,67%
Generalització	15	27,78%
Modulació	1	1,85%
Reducció	6	11,11%
Transposició	1	1,85%
	54	99,99%

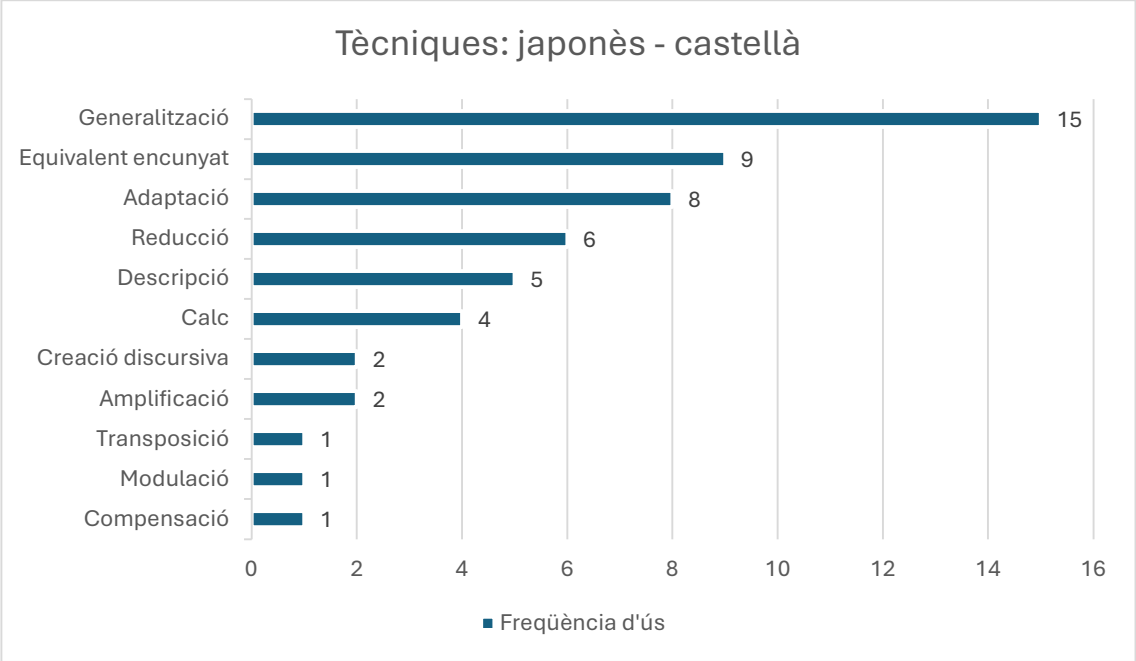

Figura 4. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tècniques de traducció i representació gràfica dels números absoluts. Traducció castellana.

A la traducció castellana observem que les tècniques de traducció domesticants són numèricament superiors, amb 15 generalitzacions, 9 adaptacions i 6 reduccions. Per contra, les tècniques estrangeritzants són bastants menys, amb 9 equivalents encunyats, 5 descripcions i 4 calcs. Un punt a remarcar és que no hi ha cap amplificació, en el cas de la traducció castellana.

Traducció catalana		
Tècnica	**Comptatge**	**Proporció**
Adaptació	7	12,73%
Amplificació	3	5,45%
Calc	4	7,27%
Compensació	1	1,82%
Creació discursiva	2	3,64%
Descripció	4	7,27%
Equivalent encunyat	8	14,55%
Generalització	15	27,27%
Modulació	1	1,82%
Préstec	1	1,82%
Reducció	8	14,55%
Transposició	1	1,82%
	55	99,99%

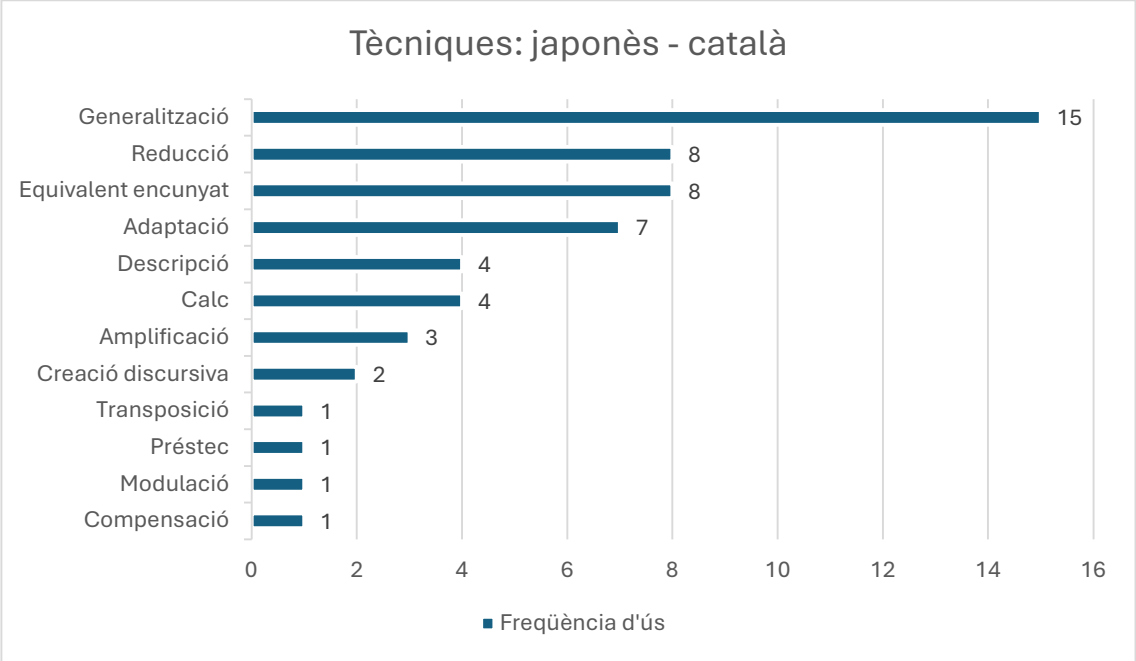

Figura 5. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tècniques de traducció i representació gràfica dels números absoluts. Traducció catalana.

A la traducció catalana observem una tendència similar que a la castellana. Amb tècniques de traducció domesticants numèricament superiors. Com en castellà, hi apareixen 15 generalitzacions. Tot i això, els altres números varien, amb 8 reduccions i 7 adaptacions. Per contra, les tècniques estrangeritzants són bastants menys, amb 8 equivalents encunyats, 4 descripcions i 4 calcs. Tot i això, a diferència de la traducció castellana, a la catalana hi apareixen 3 amplificacions.

	Anglès	Francès	Italià	Castellà	Català	Total	Proporció
Adaptació	6	8	4	8	7	33	11,87%
Amplificació	4	5	10	2	3	24	8,63%
Calc	6	3	3	4	4	20	7,19%
Compensació	2	1	1	1	1	6	2,16%
Creació discursiva	0	0	0	2	2	4	1,44%
Descripció	5	5	7	5	4	26	9,35%
Equivalent encunyat	11	7	12	9	8	47	16,91%
Generalització	8	8	7	15	15	53	19,06%
Modulació	2	0	0	1	1	4	1,44%
Particularització	1	0	0	0	0	1	0,36%
Préstec	6	8	8	0	1	23	8,27%
Reducció	4	9	4	6	8	31	11,15%
Traducció literal	0	1	0	0	0	1	0,36%
Transposició	1	1	1	1	1	5	1,80%
						278	

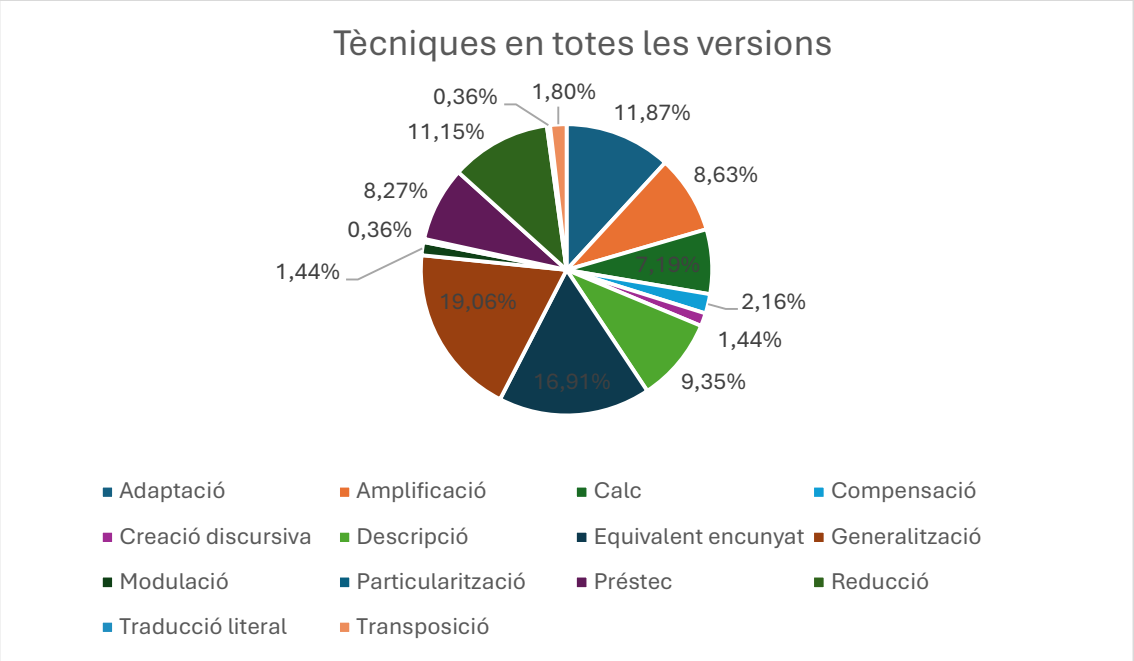

Figura 6. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tendències de traducció i representació gràfica de les proporcions. Totes les traduccions tractades.

En una perspectiva general de les traduccions a llengües europees occidentals, veiem que les tècniques més emprades (en ordre descendent) són la generalització, l'equivalent encunyat, l'adaptació, la reducció i la descripció. Les menys emprades (en ordre ascendent) són la modulació, la traducció literal, la creació discursiva, la modulació i la transposició.

4.4. Classificació d'elements traduïts dins l'eix estrangerització-domesticació

Traducció anglesa		
Tendència	**Comptatge**	**Proporció**
Domesticació	23	41,07%
Estrangerització	33	58,93%
	56	100,00%

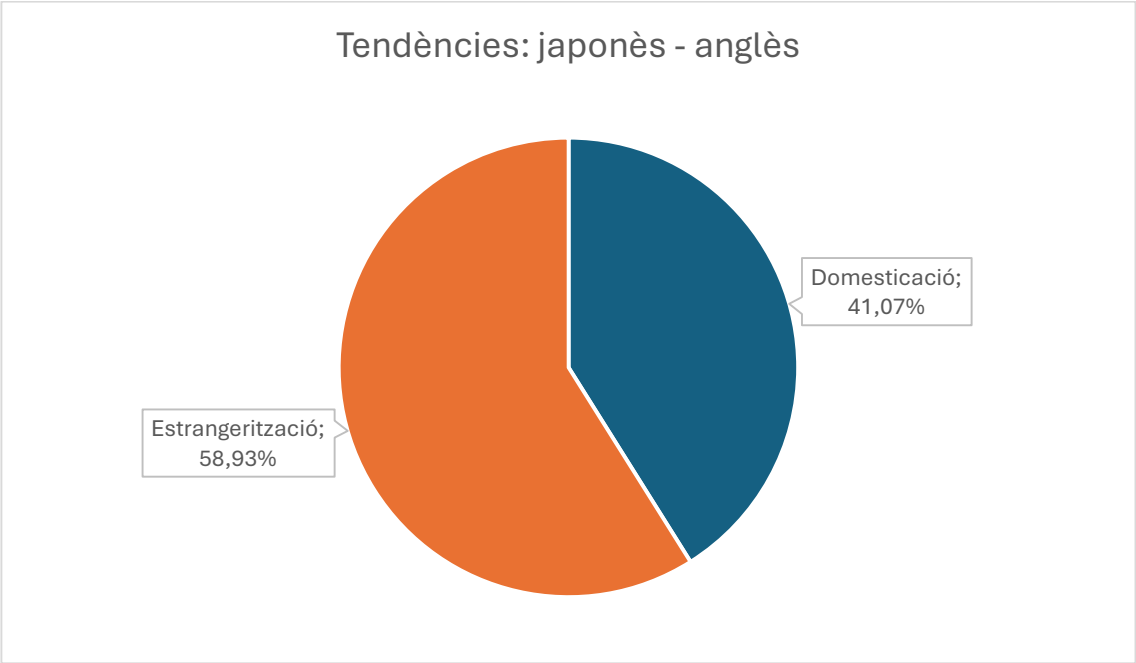

Figura 7. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tendències de traducció i representació gràfica de les proporcions. Traducció anglesa.

En el cas de la traducció anglesa, observem una clara tendència a l'estrangerització. Possiblement a causa del caràcter internacional de l'anglès, és més difícil adaptar la traducció a un àmbit cultural concret i, per tant, és més lògic deixar més referents amb el significat original, sense treure'n cap matís mentre la llengua anglesa ho permeti.

Traducció francesa		
Tendència	**Comptatge**	**Proporció**
Domesticació	27	48,21%
Estrangerització	29	51,79%
	56	100,00%

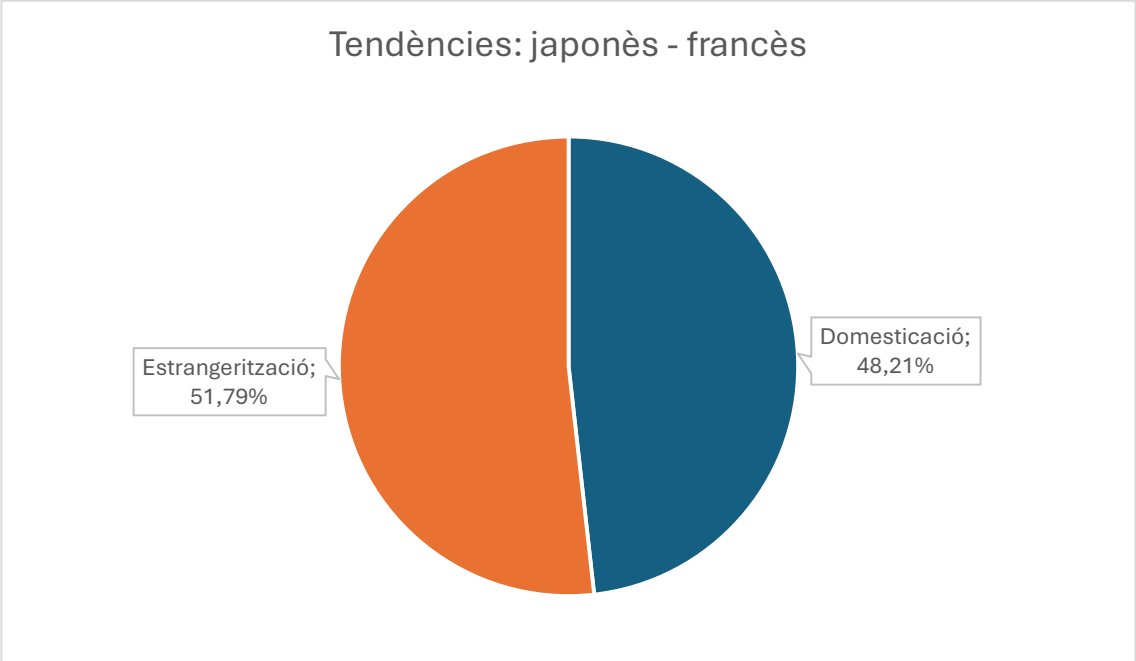

Figura 8. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tendències de traducció i representació gràfica de les proporcions. Traducció francesa.

En el cas del francès la situació està més equilibrada. L'estrangerització venç lleugerament la domesticació.

Traducció italiana		
Tendència	**Comptatge**	**Proporció**
Domesticació	15	26,32%
Estrangerització	42	73,68%
	57	100,00%

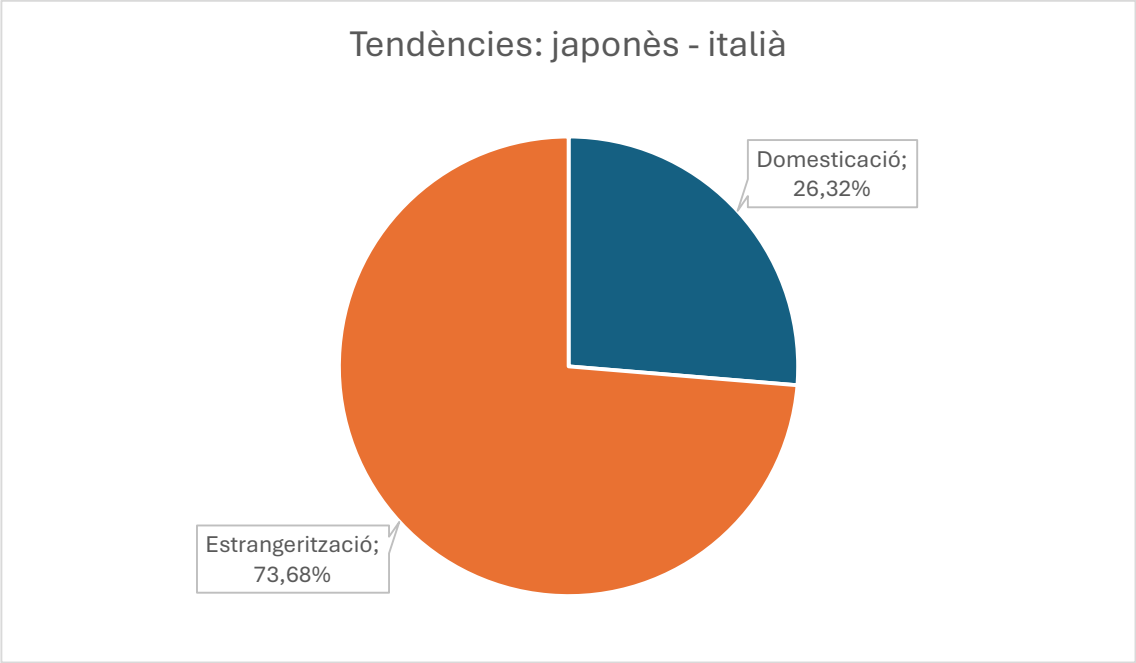

Figura 9. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tendències de traducció i representació gràfica de les proporcions. Traducció italiana.

En el cas de l'italià hi veiem una forta tendència a l'estrangerització, la més forta de les traduccions analitzades. Personalment considero que la perspectiva emprada per l'editorial italiana a l'hora de decidir com traduir els referents culturals és la més adient. El motiu és que, si bé és important fer entenedora l'obra a una audiència de cultura notablement diferent a la d'origen, també ho és mantenir l'essència de l'original i, sobretot, els elements culturals d'origen. Per tant, considero que l'ús de les tècniques traductològiques disponibles per explicar els elements culturals a l'audiència meta és una decisió intel·ligent.

Traducció castellana		
Tendència	**Comptatge**	**Proporció**
Domesticació	37	68,52%
Estrangerització	17	31,48%
	54	100,00%

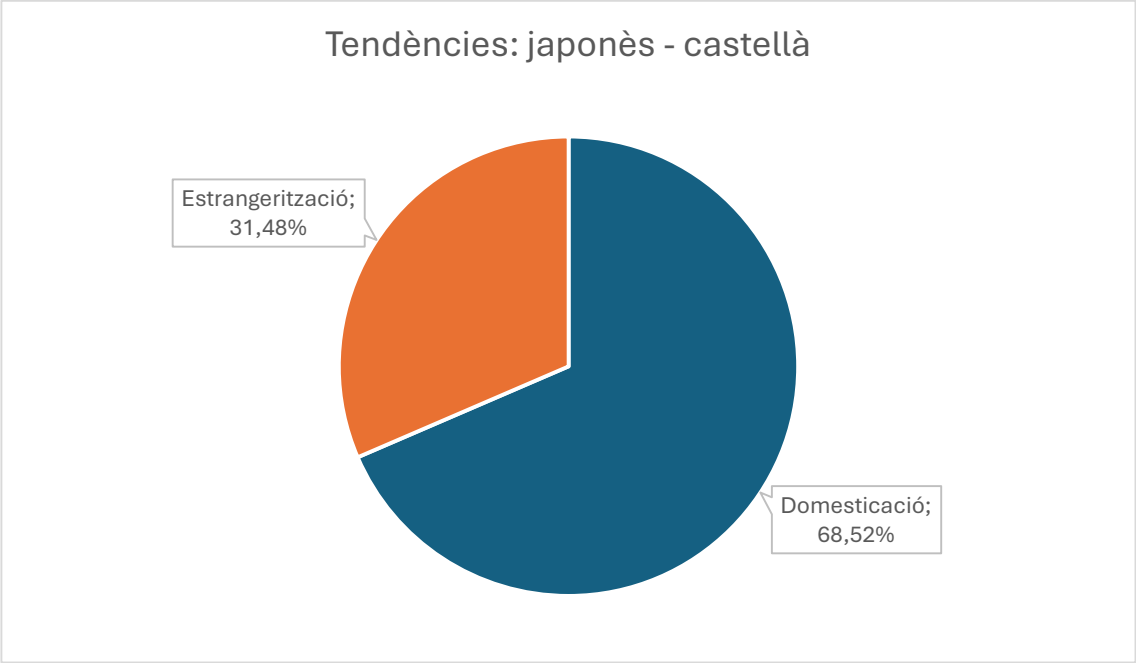

Figura 10. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tendències de traducció i representació gràfica de les proporcions. Traducció castellana.

El castellà és tot el contrari de l'italià. La domesticació guanya amb diferència a l'estrangerització.

Traducció catalana		
Tendència	**Comptatge**	**Proporció**
Domesticació	36	65,45%
Estrangerització	19	34,55%
	55	100,00%

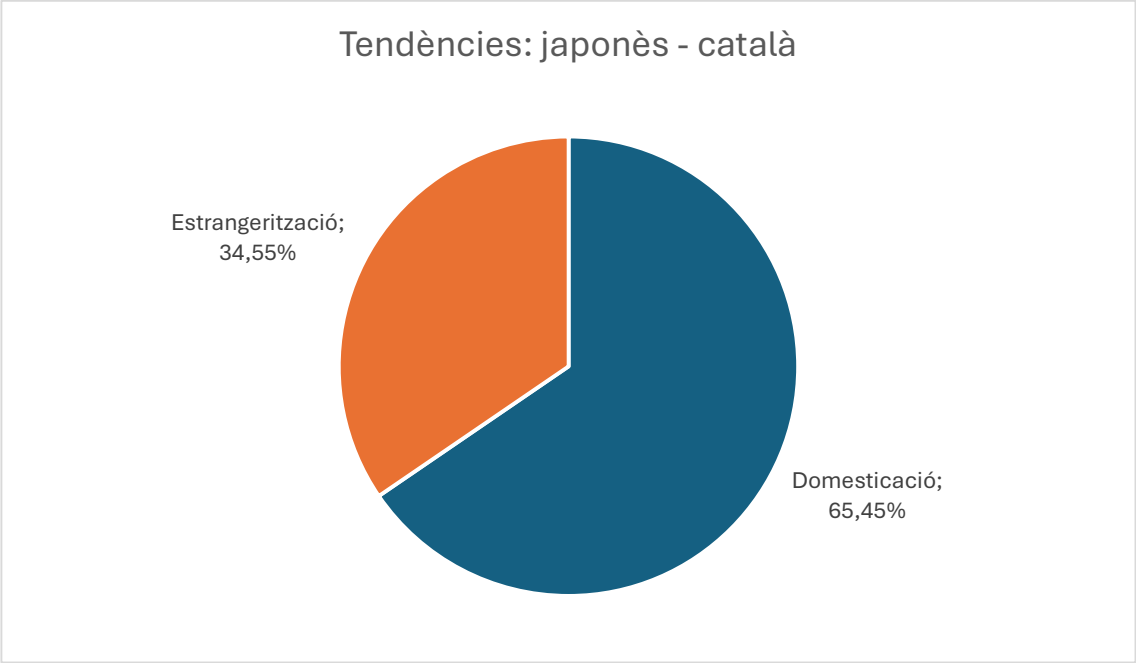

Figura 11. Taula amb comptabilització absoluta i relativa de tendències de traducció i representació gràfica de les proporcions. Traducció catalana.

El català, com ja hem vist a l'anàlisi referent per referent, és molt possiblement una adaptació de la traducció castellana. També pot ser rellevant que el traductor de totes dues traduccions és la mateixa persona, amb l'addició a la catalana d'una persona més. L'editorial sembla haver encarregat la traducció a la mateixa empresa, també (Daruma Serveis Lingüístics). És possible que les directrius traductològiques fossin les mateixes. La diferència en anys de les dues traduccions (la catalana del 2005, la castellana del 2023) pot haver influït en la petita diferència en tècniques i tendències de traducció. I un últim apunt: és possible que la traducció catalana s'hagi basat en la primera traducció castellana de l'obra (el *como* en el referent 42 és molt revelador), i que la traducció castellana emprada al Treball s'hagi basat simplement en aquesta primera traducció castellana.

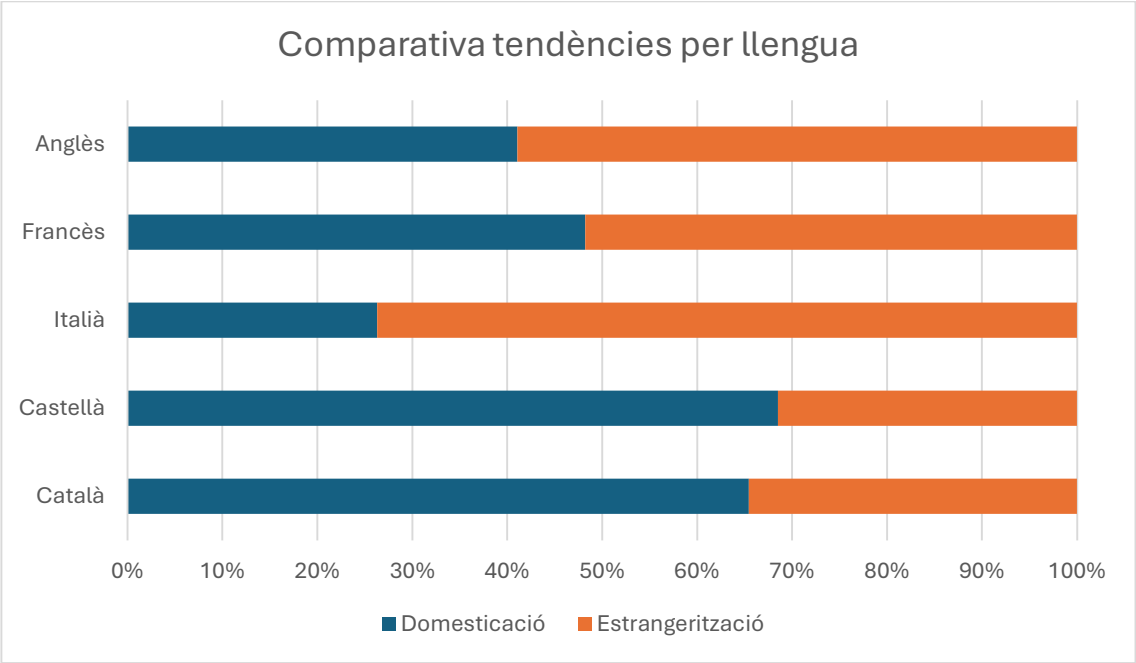

Figura 12. Gràfic que compara les tendències de traducció. Totes les traduccions tractades.

Observem que les llengües amb més estrangerització són l'italià i l'anglès. La decisió editorial de seguir aquesta tendència a la traducció anglesa és, possiblement, deguda al caràcter internacional de l'audiència a qui va dirigida la traducció. Quant al nivell d'estrangerització de la versió italiana, només podem suposar que l'editorial volia mantenir l'essència de l'original fins on permetés la intel·ligibilitat de l'obra al públic italià.

La traducció francesa sembla no decidir-se per una de les dues tendències. De nou, una decisió editorial. La possible motivació real és difícil d'esbrinar, però possiblement tingui a veure amb el conservadorisme de la llengua francesa, o possiblement amb les característiques culturals de França i Bèlgica.

Quant a les traduccions castellana i catalana, observem una forta tendència a la domesticació. Com ja hem dit més amunt, les similituds a nivell de tècniques i tendències de traducció són possiblement degudes a què el traductor i l'empresa encarregada de la traducció són les mateixes. La motivació real per a la tendència romandrà desconeguda. Possiblement hagin considerat que el públic hispanoparlant no té necessitat d'entendre el transfons cultural i religiós dels referents culturals. És possible que hagin preferit fer un text meta de lectura més fàcil i, per tant, més absorbent i de venta més senzilla.

5. CONCLUSIONS

La conclusió principal del procés d'anàlisi és un fet que ja es podia intuir però que, en tot cas, sempre és interessant comprovar a nivell pràctic. El fet que cada traducció ha intentat mantenir els elements de l'obra original que li permetia l'audiència de l'obra meta i les directrius de l'editorial gestora dels drets d'autor per les diferents llengües. Algunes, com ara la italiana o l'anglesa, han estat més permissives en aquest aspecte, mentre que d'altres, com la castellana i la catalana, han vist una tendència oposada. La traducció francesa ha aconseguit un equilibri entre estrangerització i domesticació curiós, potser per les característiques del mercat francòfon i les decisions de l'editorial, que no només té els drets per França i Bèlgica, sinó que també per Suïssa i la part francòfona del Canadà. Amb l'excepció de la traducció italiana, observem una tendència: com més ampli culturalment és el mercat meta, més estrangeritzant és la traducció. Cal tenir en compte que l'editorial que edita la traducció castellana només té els drets de distribució a Espanya (a Llatinoamèrica els té Panini).

El següent pas lògic seria fer hipòtesis sobre els motius que ha pogut tenir l'editorial de la traducció italiana per decidir fer més estrangeritzant la traducció que la del mercat català, més reduït. La meva teoria és el pragmatisme de seguir la directiva de mantenir i transmetre la major part possible d'elements originals a l'audiència meta amb les eines disponibles i no basar-se només en allò que l'editorial creu que l'audiència serà capaç d'entendre o admetre com a vàlid. L'editorial italiana ha decidit adaptar l'obra amb el mínim de canvis i deixar que l'audiència decideixi allò que és comprensible, allò que és vàlid i allò que no. Al meu parer, és la política editorial més encertada, ja que tracta l'audiència de tu a tu. Una altra cosa és si això ven més o menys, però com a empresa dedicada a la cultura, considero que anteposar un principi ètic al guany pur de diners els honora. En tot cas, és només una hipòtesi i, per tant, podria ser per qualsevol altre motiu que no se m'ha acudit.

A nivell de competències professionals, el TFG m'ha ensenyat a ser metòdic amb les dades i, cosa igualment important, m'ha recordat diversos elements de Word i d'Excel que feia anys que no tocava. També he après competències noves, també dins de l'àmbit de Word i a nivell organitzatiu personal.

I per últim, a nivell personal, el TFG ha enriquit com penso i m'ha obert perspectives noves sobre mètodes traductors i diferents enfocaments a l'hora de traduir. Si bé no ha canviat la meva perspectiva principal sobre com traduir i en què basar-se quan tradueixo, sí que m'ha obert la ment a noves possibilitats i als motius que hi ha darrere.

6. BIBLIOGRAFIA

6.1. Obres analitzades al treball

6.1.1. Obra original

Takahashi, R.（高橋留美子）(1997). Volum 1. Dins Takahashi, R., *Inuyasha（犬夜叉）*. Tòquio: Shōgakukan（小学館）. ISBN 4-09-125201-X.

6.1.2. Traduccions

Bernabé, M., Calafell, V. (trad., 2005). INU-YASHA nº1. Dins Takahashi, R., *Inuyasha*. Barcelona: Glénat, S.L. ISBN 84-8449-745-3.

Bernabé, M. (trad., 2023). INUYASHA 1 (1 de 30). Dins Takahashi, R., *Inuyasha*. Barcelona: Editorial Planeta, SA. ISBN 978-84-1140-280-4.

Franca, M. (trad., 2021). Vol. 1. Dins Takahashi, R., *INUYASHA (WIDEBAN)*. Bosco (Perugia): EDIZIONI STAR COMICS Srl. ISBN 978-88-2262-682-0.

Gesell, S. (trad., 2002). Vol. 1. Dins Takahashi, R., *Inu-Yasha*. Brussel·les: KANA (DARGAUD-LOMBARD S.A.). ISBN 978-2-8712-9401-6.

Morimoto, M. (trad., 2009). Volume 1. Dins Takahashi, R., *Inuyasha (VIZBIG Edition)*. San Francisco: VIZ Media LLC. Versió digital.

6.2. Obres de consulta

9h05 (2025). *El arte que va más allá de las palabras: traducción de las referencias culturales.* Recuperat de https://www.9h05.com/es/arte-va-mas-alla-las-palabras-traduccion-las-referencias-culturales/

Franco Aixelà, J. (2022). *Anisomorfismos.* ENTI (Enciclopedia de traducción e interpretación). AIETI. Recuperat de https://www.aieti.eu/enti/anisomorphisms_SPA/

Molina Martínez, L. (2022). *Técnicas / estrategias de traducción.* ENTI (Enciclopedia de traducción e interpretación). AIETI. Recuperat de https://www.aieti.eu/enti/techniques_SPA/index.html

Siran, H. (s.d.). *La Extranjerización y la Domesticación de la Traducción Gastronómica según la tipología textual.* Recuperat de https://webs.uab.cat/txicc/wp-content/uploads/sites/309/2016/11/Huang-Siran_extranjerizacion_y_domesticacion_de_la_traduciion_gastronomica_segun_la_tipologia_textual.pdf

7. AGRAÏMENTS

Primerament, m'agradaria agrair a la tutora que ha dut el Treball, Lucía Molina Martínez, la seva paciència amb la meva forma de treballar i els temps que m'he pres. La seva ajuda ha estat inestimable per poder presentar un Treball mitjanament decent.

També voldria agrair al professorat de la Kanda University of International Studies (神田外語大学), a la ciutat de Chiba, capital de la prefectura homónima. Es tracta de la meva *alma mater* japonesa durant l'intercanvi del curs 2024-2025, i la amabilitat i paciència del professorat, tot i que molt japonesa, cal agrair-la igualment. Dubto que llegeixin aquest TFG, però he cregut adient fer-ne menció.

Després, també vull agrair a la Biblioteca d'Abrera Josep Roca i Bros i al seu personal les facilitats per demanar en préstec la traducció catalana de l'obra, que no he trobat enlloc més.

I, finalment, vull agrair a la mare i a l'àvia el seu suport incondicional. Sense elles no hauria pogut, de fer, ni començar a estudiar el Grau de Traducció i Interpretació ni haver passat 11 mesos d'intercanvi al Japó, fets essencials per la confecció d'aquest Treball.